

UNIVERSITE PARIS SORBONNE - PARIS IV

SCIENCES DU LANGAGE

DESCRIPTION SYNTAXIQUE ET SÉMANTIQUE DU VALAQUE

(UN PARLER DACO-ROUMAIN DE SERBIE)

(Volume 2)

Thèse de doctorat de l'Université Paris Sorbonne – Paris IV

présentée par

MARIJANA PETROVIC – RIGNAULT

sous la direction de Mme Zlatka GUENTCHEVA

Directeur de Recherche au CNRS

Soutenue le 6 décembre 2008 devant le jury composé de :

Mme ASSENOVA Petya, Professeur à l'Université « Saint Clément d'Ohrid » de Sofia

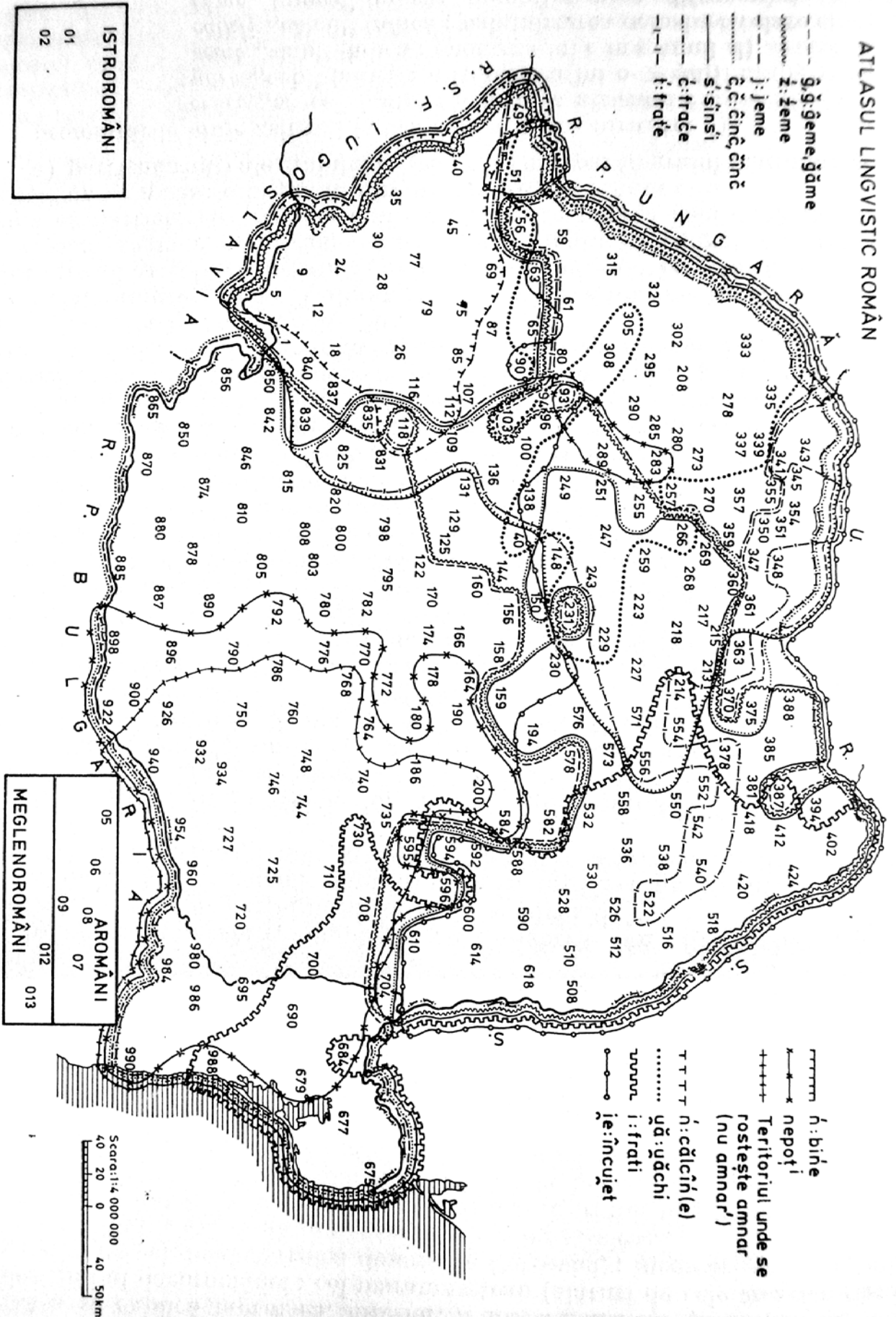
Mme GUENTCHEVA Zlatka, Directeur de Recherche au CNRS, LACITO – UMR 7107

M. LEMARECHAL Alain, Professeur à l'Université Paris Sorbonne – Paris IV

M. NEVEU Franck, Professeur à l'Université de Caen

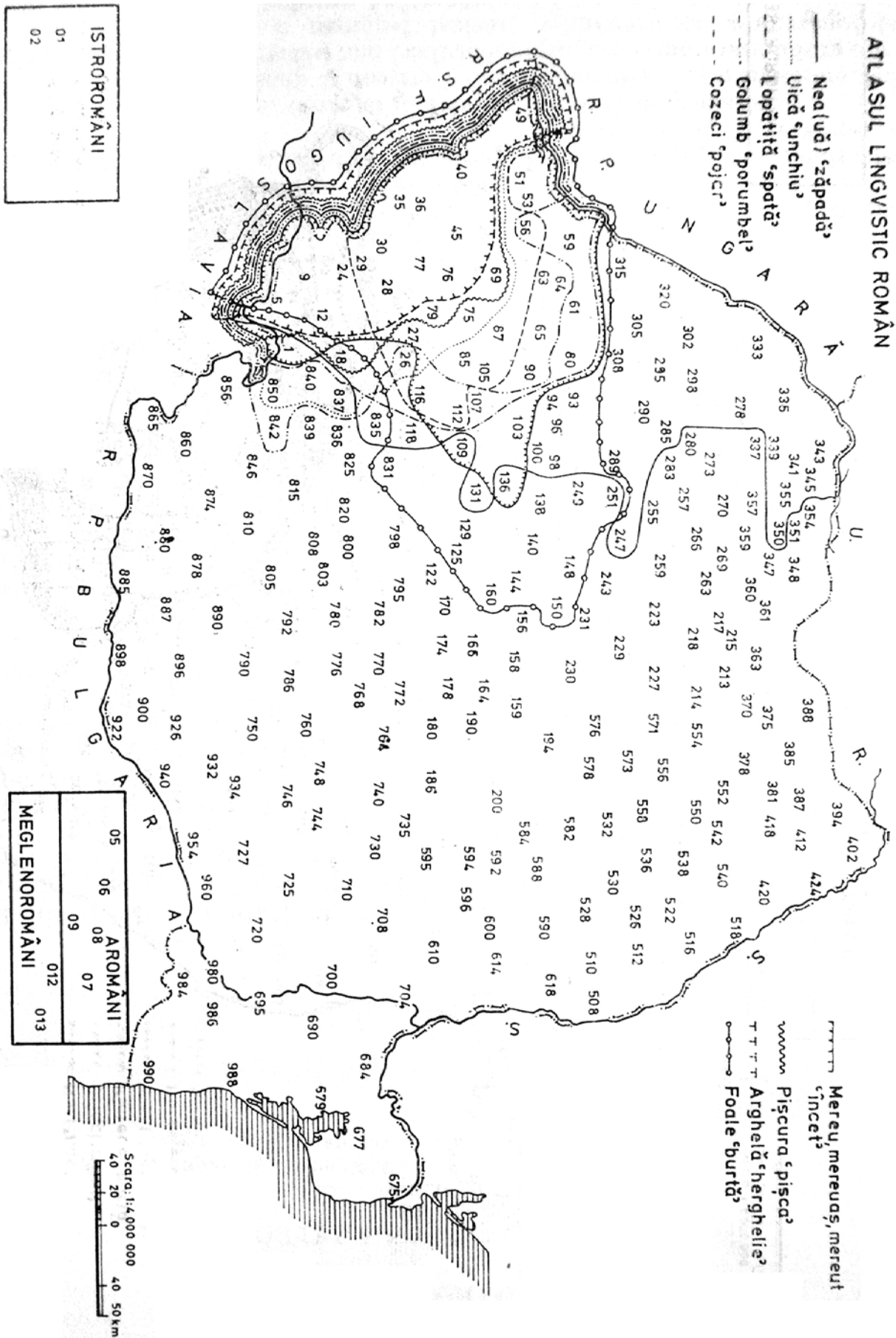
Mme SIKIMIC Biljana, Directeur de Recherche à l'Académie des Sciences et des Arts de Serbie

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

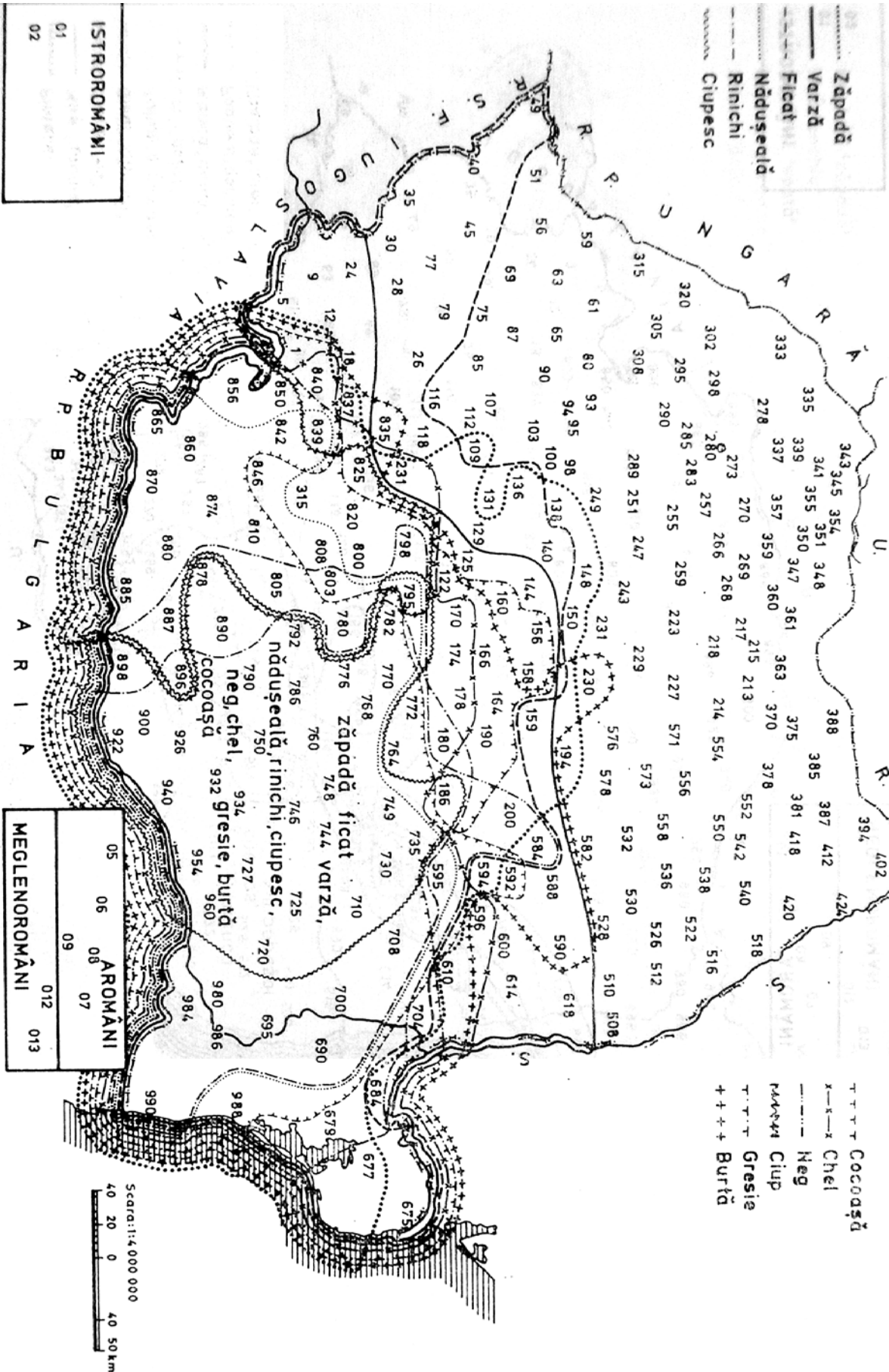
Harta nr. 4 — Hartă fonetică sintetică (după Petrovici, *Repart.*, p. 14)

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

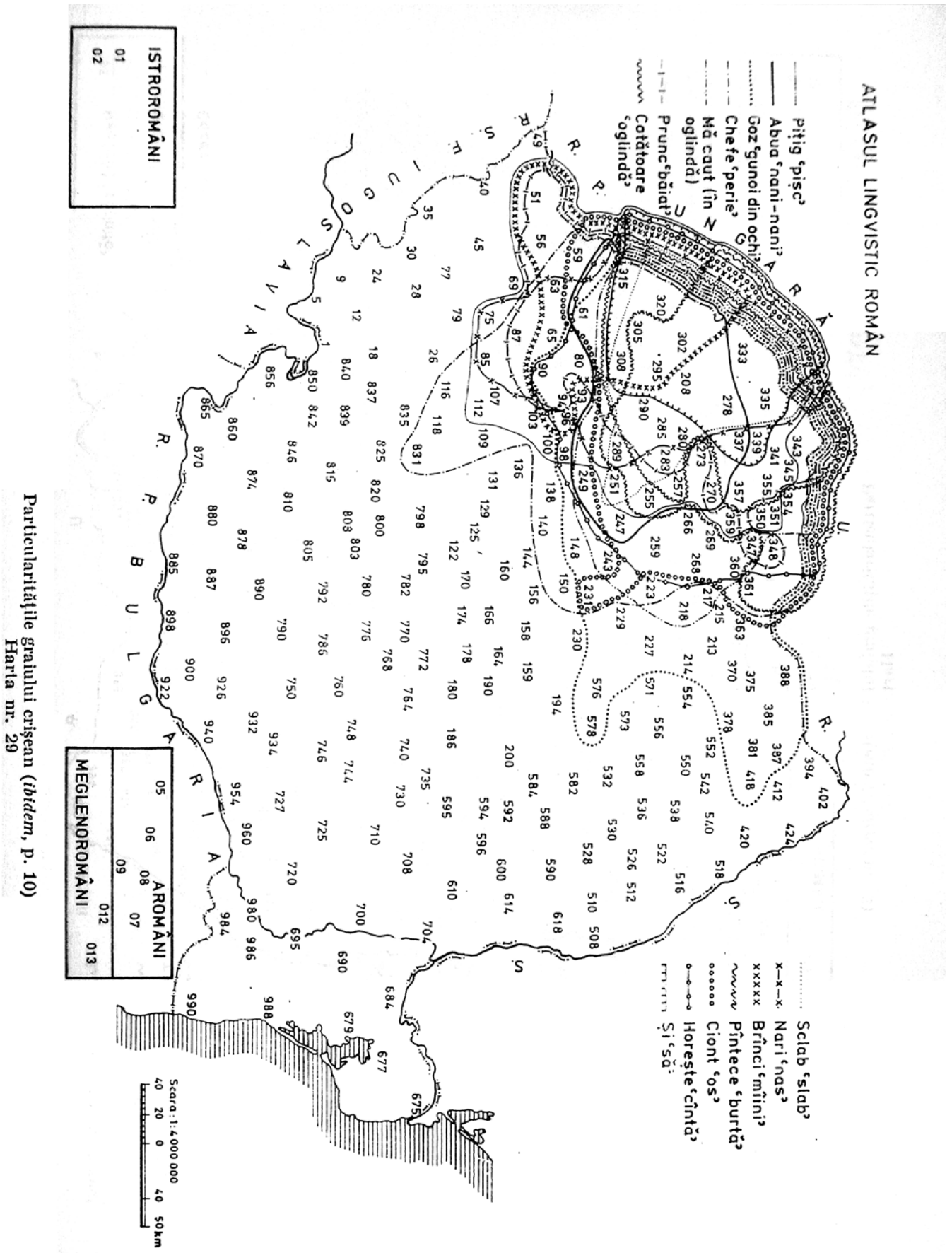

Particularitățile graiului bănățean (*ibidem*, p. 12)
Harta nr. 28

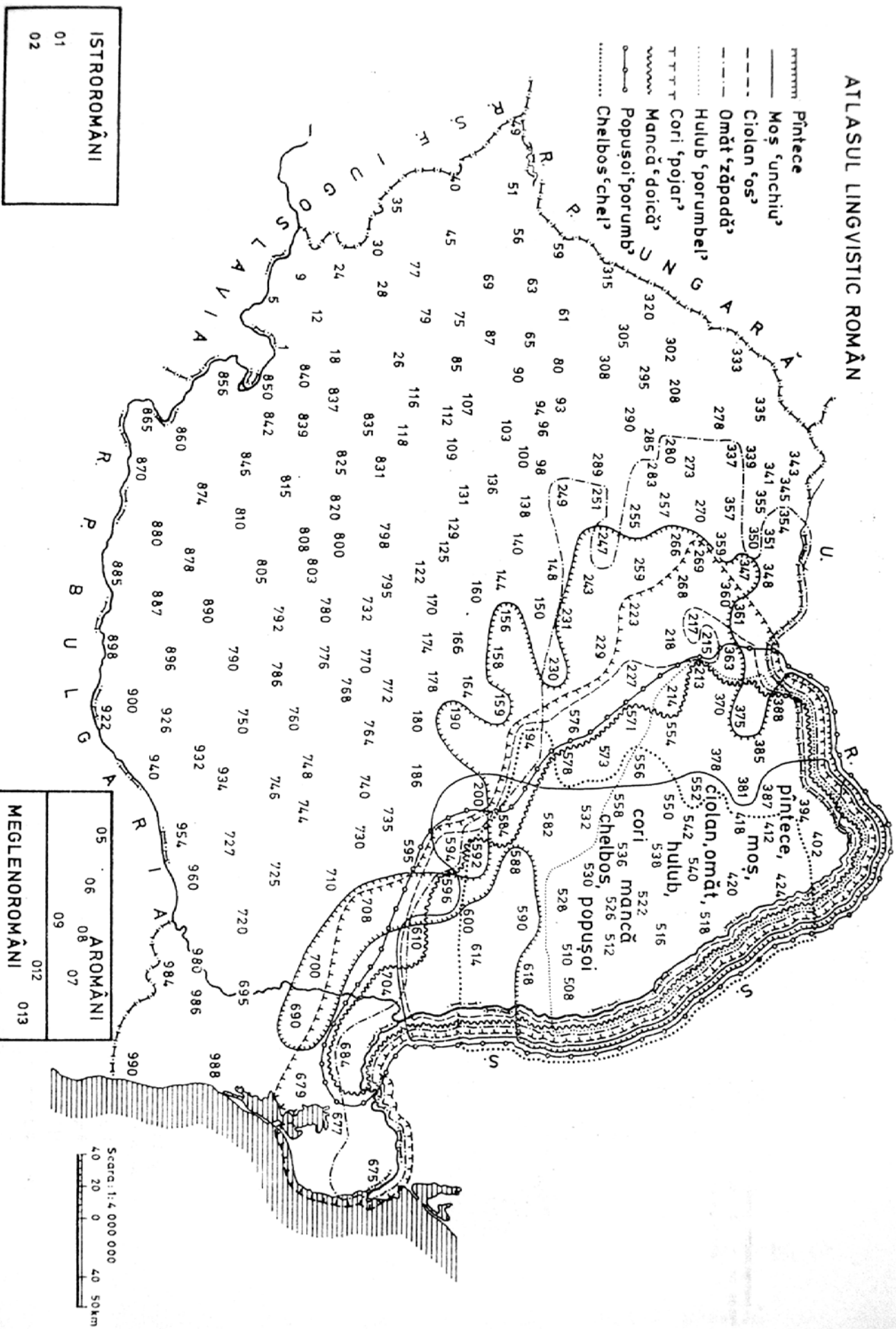
ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

Particularitățile graiului muntean (după Petrovici, *Repart.*, p. 6).
Harta nr. 26

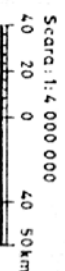

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

ISTROROMÂNII	
01	
02	

MEGLENOROMÂNII		AROMÂNII	
05	06	08	07
09		012	013

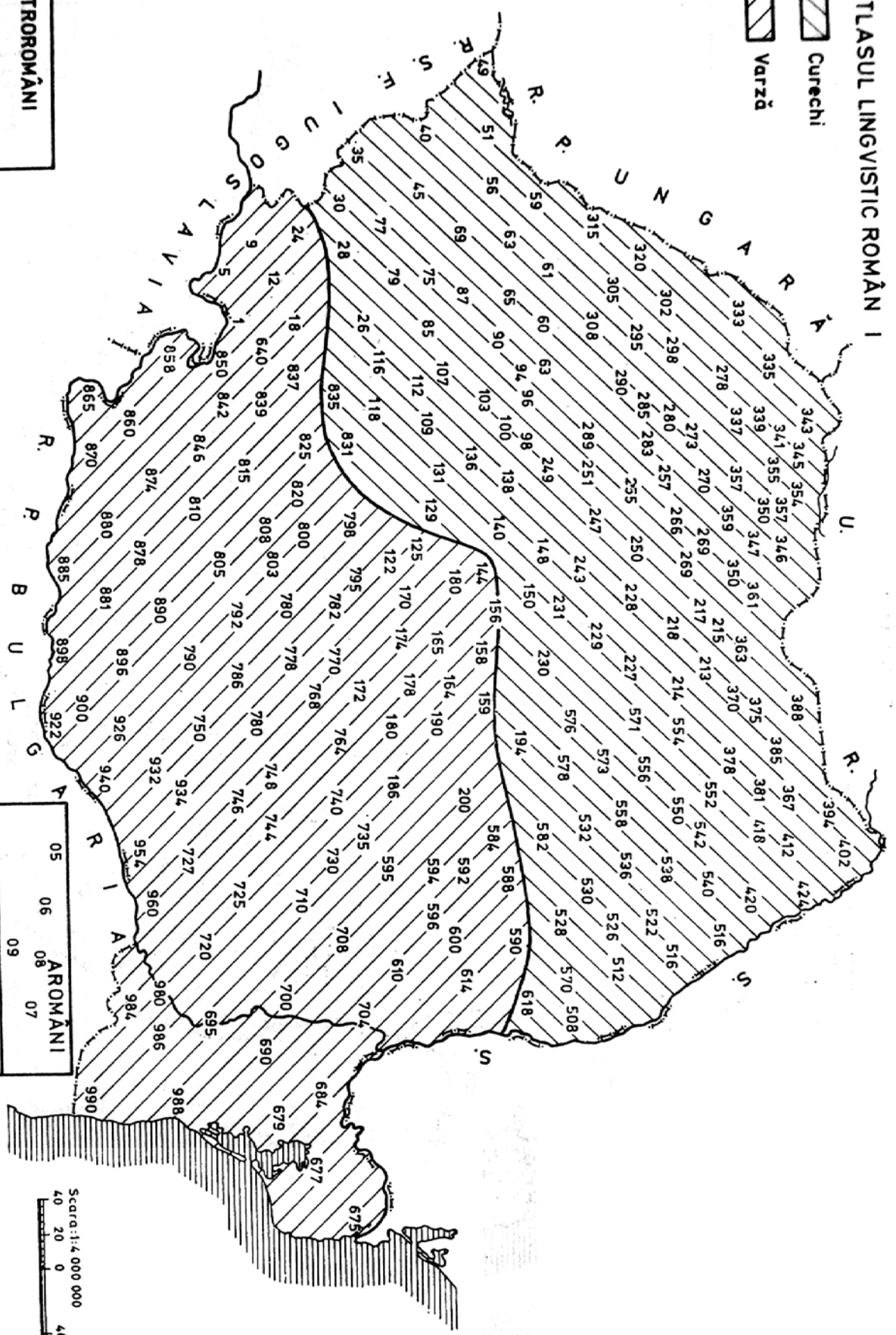

Particularitățile graiului moldovean (ibidem, p. 8).
Harta nr. 27

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN I

- Curechi
- Varzã

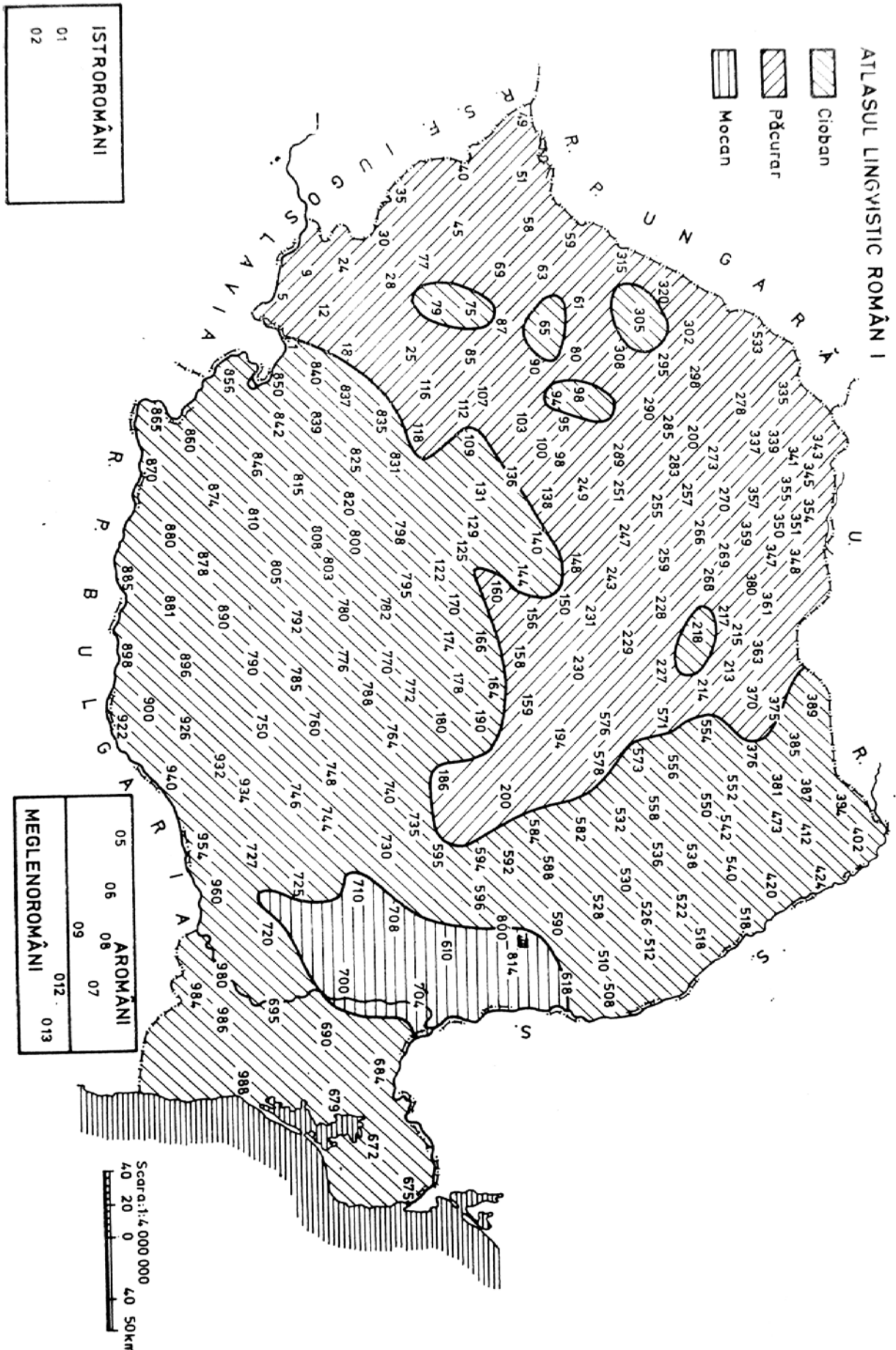
- ISTROROMÂNII
- 01
 - 02

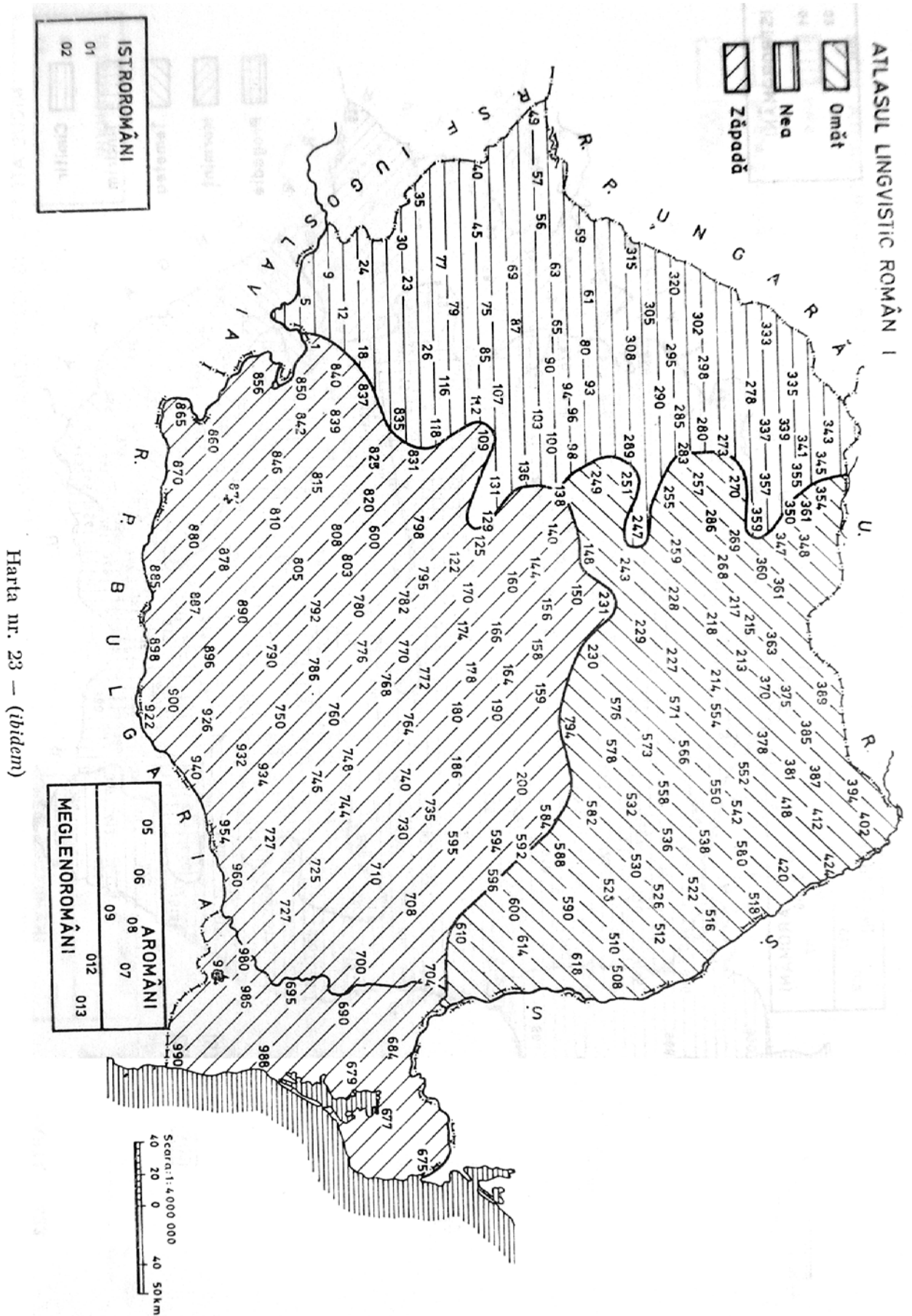
- AROMÂNII
- 05
 - 06
 - 07
 - 08
 - 09
- MEGLENOROMÂNII
- 012
 - 013

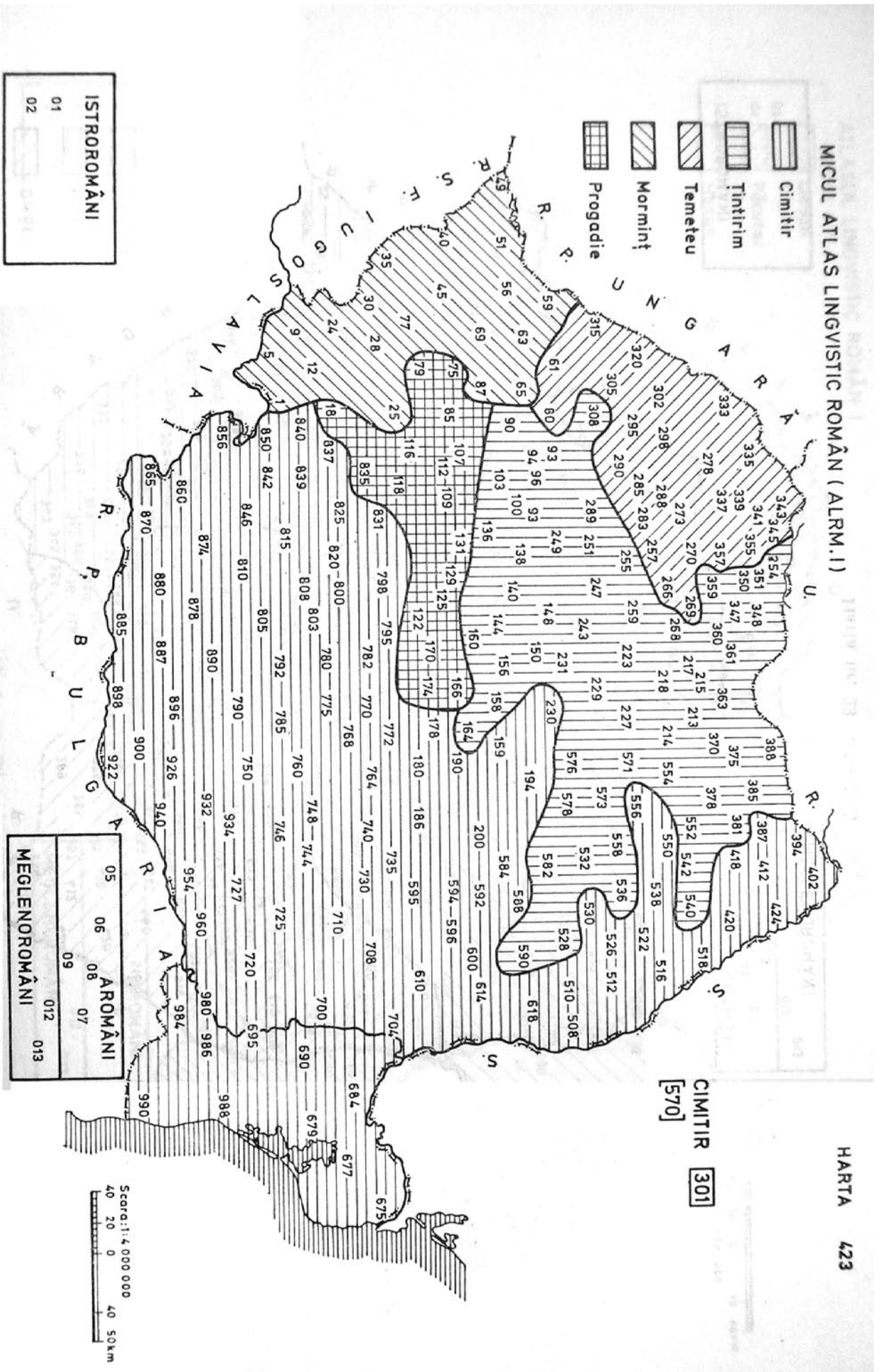

Dupã S. Pușcariu, *Limba română*, I
Harta nr. 21

Harta nr. 22 — (ibidem)

Harta nr. 24

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMAN PE REGIUNI
BANAT

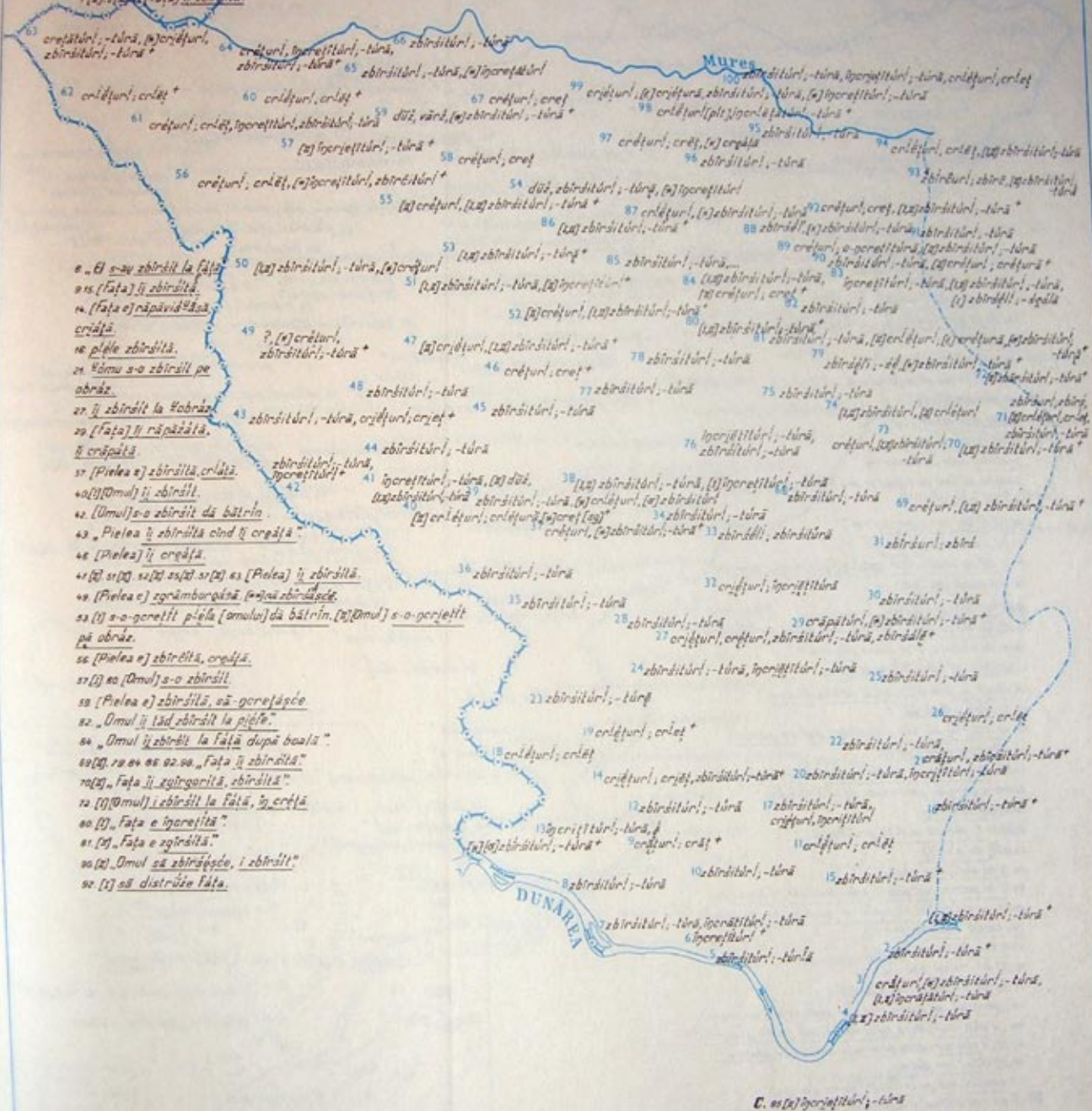
HARTA 49

ZBÎRCITURI (PE OBRAZ), sg. „rides”
[152]

I. Întrebare indirectă: Pielea de pe obrazul oamenilor bătrâni nu mai este netedă, ziceți că are multe...?

II. (1) a. [fața] și zbirălită, (2) zbirălită.

(2) zbirălită [fața] și zbirălită.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMAN PE REGIUNI
BANAT

ARTA 5

CUCUI, pl. „bosse au front”
[62]

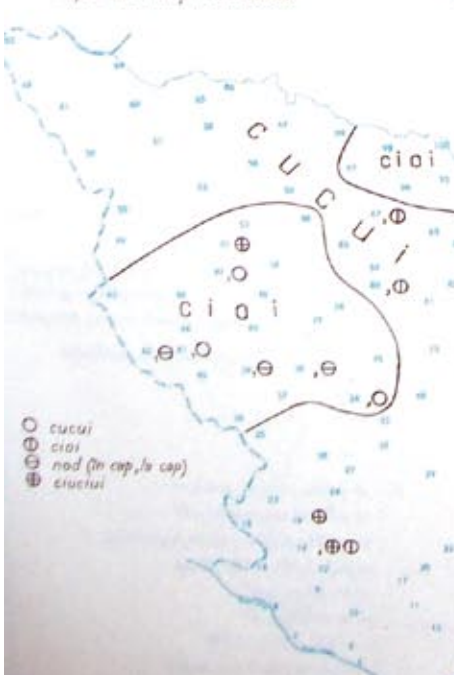
- I. Întrebare indirectă: Cum ți ricieti la umflătura care i se face unui om cînd se lovește tare la cap?
- II. a. bișică, cî să umflă pișta, cucuiul este o umflătură mai mare

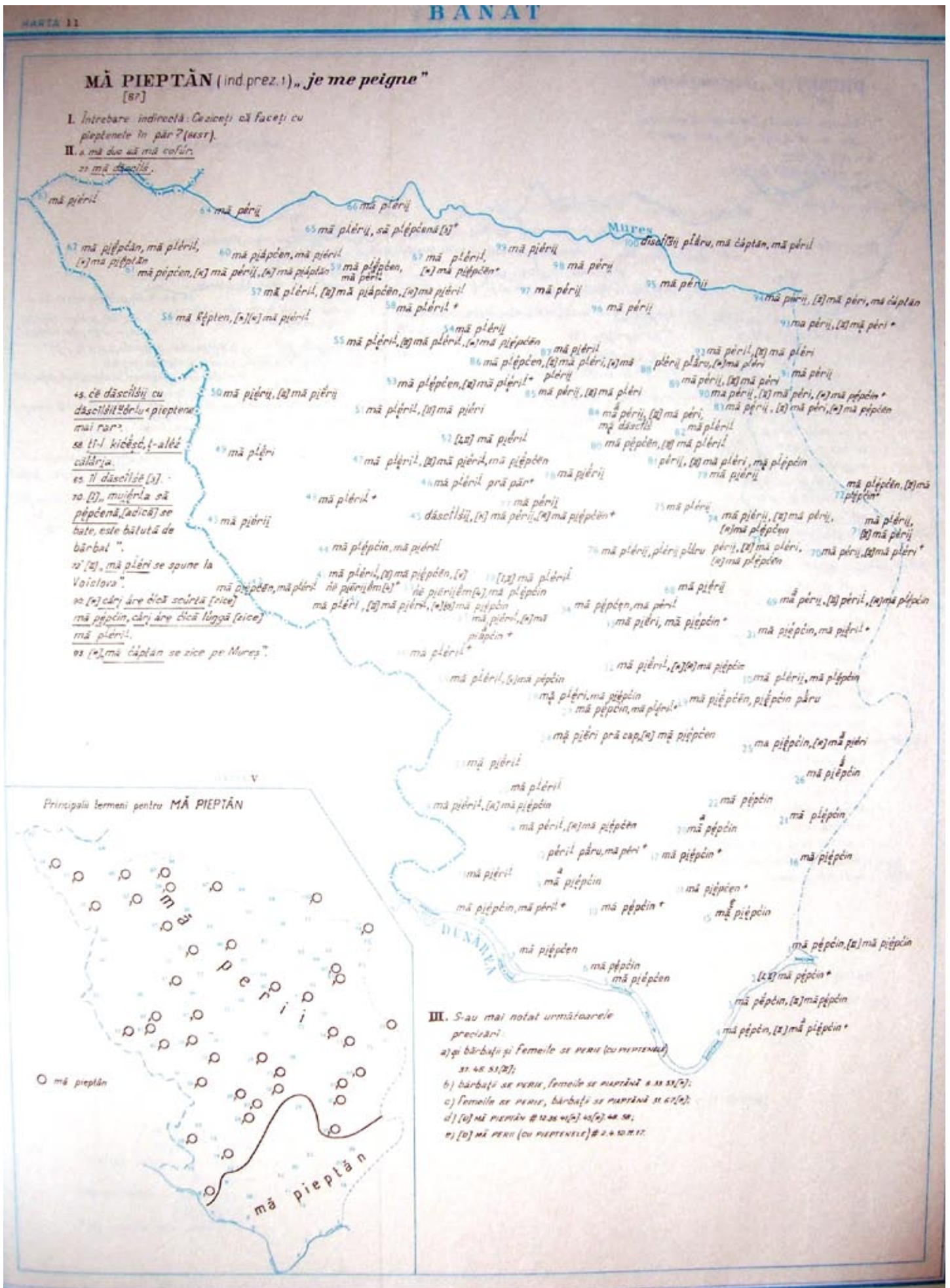

1. mă lovii și-m făcui uș c'orn aiș [în cap].
 2. s-o umflăt, s-o făcui un dul ca o măcă.
 4. îi căpu nima cucui la iel.
 26. și s-o făcui de cucui?
 29. uș cucui la cap, și cînd îi căta măi mic o lîră.
 42. alți șic șoi.
 43. să fășe ca uș c'orn.
 45. cucui; -cuiș + rîrtej la păr +
 51. [ʃ]șoi s-o jefit un șusui.
 56. s-o făcui ca ūun nod, s-o făcui uș cucui uș cap.
 70. [ʃ] cucui înșamă deal, în alte sate".
- III. Au fost notate și alte sensuri pentru cuvintele:
 șoi < lipom > 12, 23, 24, 74 (ʃ) 78, 79, 82, 88 (ʃ, ʃ), < nod la lemn > 8, 10, 15, 24, 27 (ʃ), 29 (ʃ), 31 (ʃ) > 7 (ʃ), 49, 52 (ʃ), 60 (ʃ), 75, 79, 80 (ʃ), 82, 90 (ʃ).
 nod < lipom > 14; și < lipom > 30 etc.
 Vezi h. cvr.

HARTA I

Principali termeni pentru CUCUI

NOUL ATLAS LINGVISTIC BANAT

HARTA 70

GINGIE, pl., *gencine*^m
[gɛ̃ɔ]

- I. Întrebare indirectă (manc)
 II. numă dăure țigăla.
 *s. „Cu dinți cu tot se numește cumina gingiilor.”
 *s. m-a seos un ginic e-o bucată d'țigăla.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMAN PE REGIUNI BANAT

HARTA 95

PLĂMINI, sg. „poumons” [291]

I. Întrebare indirectă: Cum te ziceți la aceia din pieptul omului în care intră aerul atunci când omul răsuflă? (castr).
II. n. (a) la rădă. altele din ficat, o murit de ficat.

III. S-au mai obținut următoarele precizări:
1. FICATUL (K) ALBI: denumesc a) și plămîni animalelor + [29] 10. 11 [2]; b) numai plămîni animalelor + 19 + 10 [2] 17 [2] 10. 20;
2. JIGĂRIȚE li se spune a) și plămînilor de animale + [29] 12 [2] 34. 30. 27. 40 [2] + 2 [2]; b) numai plămînii animalelor + 19 + 10 [2] 17 [2] 10. 20;
3. MĂRUNTĂIELOR li se spune a) și plămînilor de animale + [29] 12 [2] 34. 30. 27. 40 [2] + 2 [2]; b) numai plămînii animalelor + 19 + 10 [2] 17 [2] 10. 20;
4. În majoritatea punctelor în care FICATUL (K) ALBI și JIGĂRIȚE însoțim și plămînii animalelor, s-a specificat că în ultima vreme acești termeni se folosesc mai mult cu acest sens.

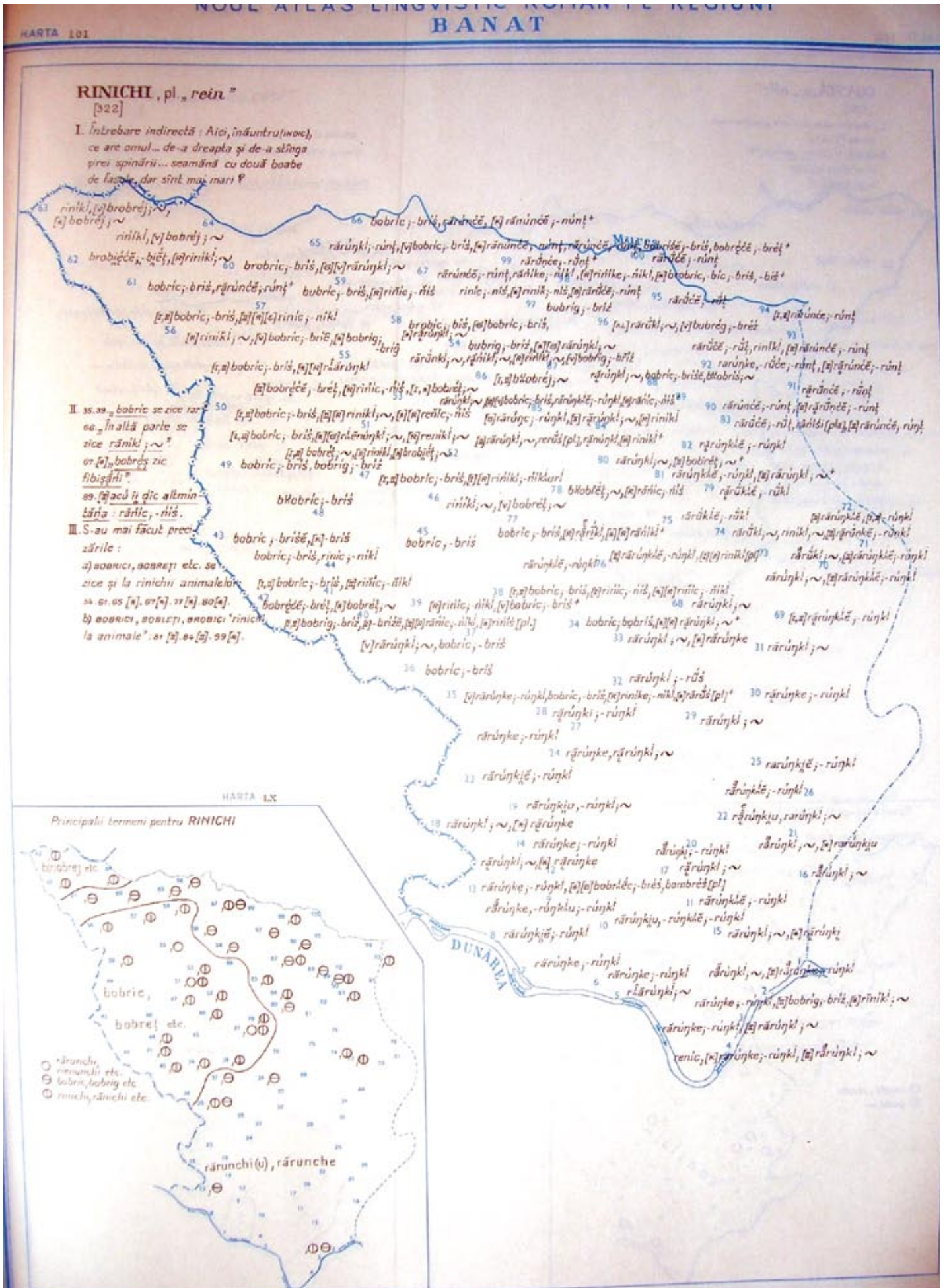
HARTA LIV

Principali termeni pentru PLĂMINI

S-au mai obținut și termenii:
jigări + (a) plămîni animalelor + 44 [2] 52 [2];
jigărițel + jumări + 15 20; poftir-tăiș + plămîni animalelor + 12. 14 [2] 80 [2];
Măruntăielor li se spune poftir-tăiș 89 [2];
boftir-tăiș 81 [2]; poftir-tăiș 94 [2]; poftir-tăiș 82. boftir-tăiș 40 [2];
89 [2] 82 [2]; boftir-tăiș 41 [2]; boftir-tăiș 89 [2]; boftir-tăiș 81 [2];
boftir-tăiș 80.
Vezi și h. precedentă.

L. 1. (a) plămîn, -min
+ jigăriță, -, (b) plămîn, -mină +
+ (a) plumîn, -mină +

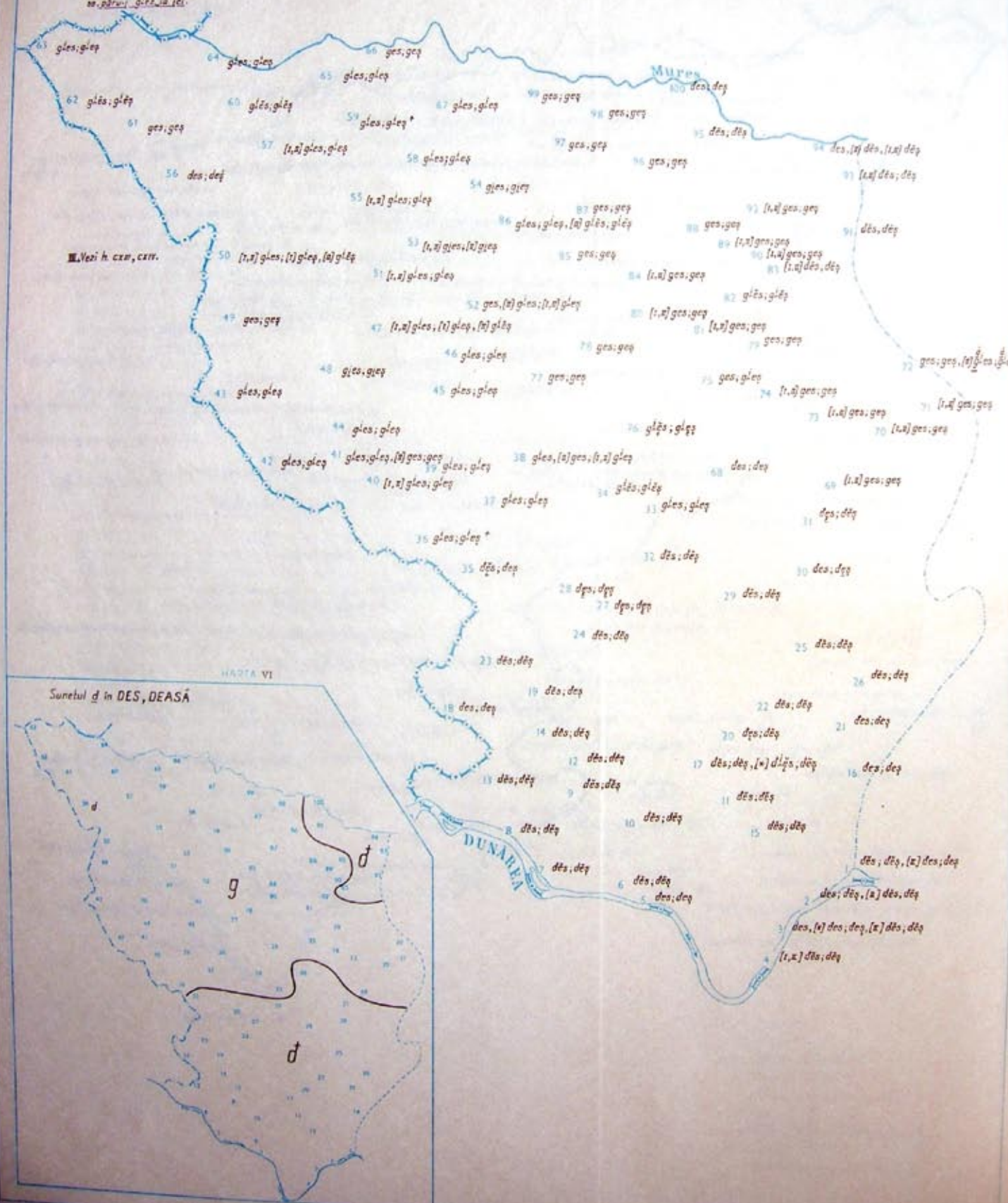

NOUL ATLAS LINGVISTIC BANAT

HARTA 14

(PĂR) DES, pl. „(chevele) épais”
[r4]

- I. Intrebare indirectă: Cum ziceți că e părul omului etnd nu e rar?
- II. ex. la fund. * (ă)funag * (se zice) des. ex. păru: gles, la tel.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMAN PE REGIUNI
BANAT

HARTA 27

OHELARI „*tunettes*”

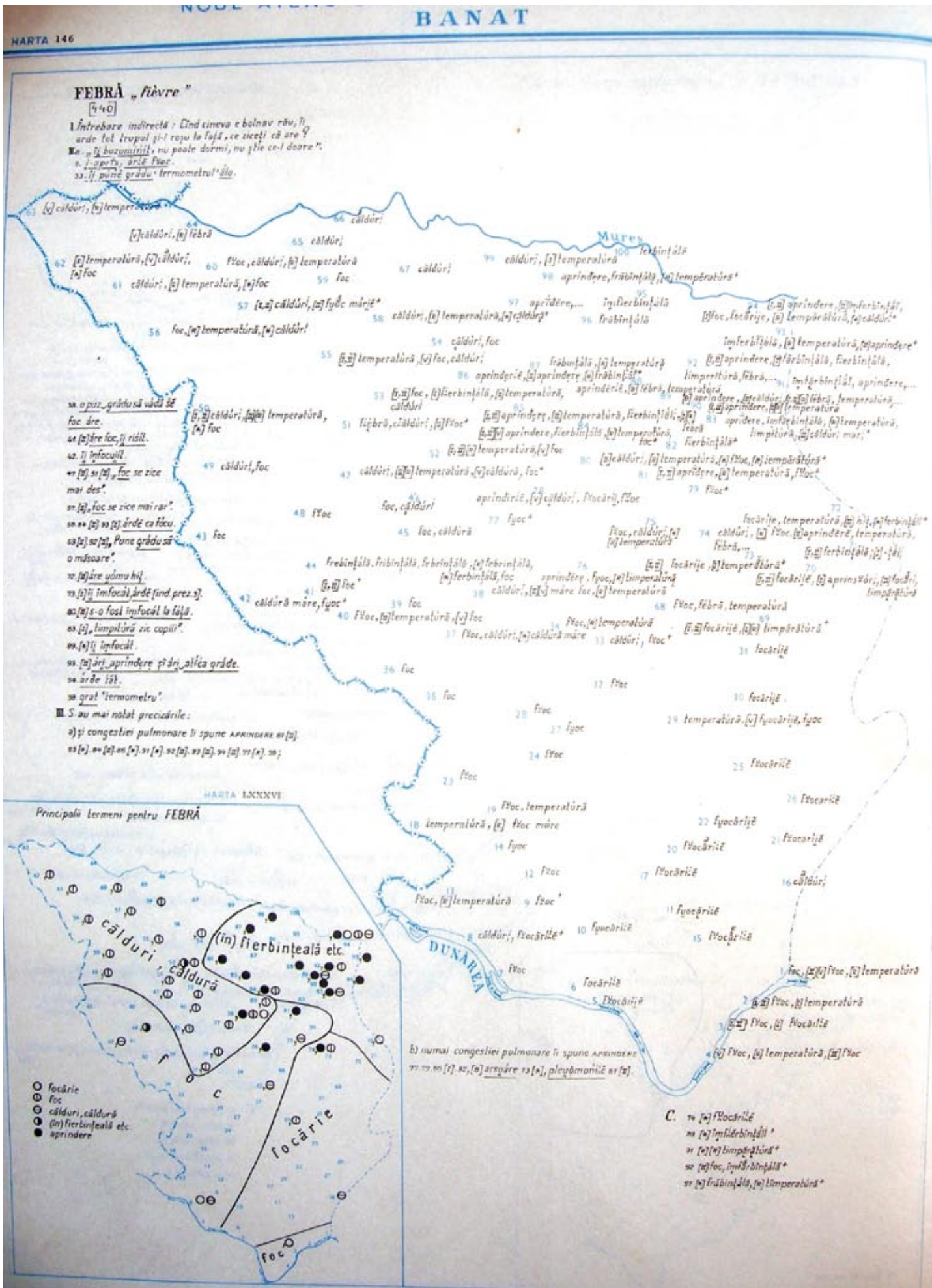
[114]

- I. Întrebare: *intireoctă*: Ce poartă omul pe nas când nu vede bine?
- II. *za ak-m-ay čiča zīp-ā, čā nu čhōd.*
za čiča zīp-ā pārlē! dē Hokilār!

za māj c-yokēf pōā nas,
ca fipōdī.
za māj čokilār dā la
čokilār.
es. (a) māj bīrta mī-sa
n-a pulūt sā zīčā okilār!
nāma očēlār!
sa. [č]čōbū pārlē dē
očēlār!

BANAT

HARTA 148

VOMEZ (ind. prez. 1) „je vomis”

[161]

I. Întrebare indirectă: Cînd o mîncare are gust rău, îți vine greață și o dai afară pe gură, ce zici că faci?

II. a. [x] lăbăd, dăcă nu-i îngîlîtă.

38 mai îngîlîtă recent - (se zice) iăca am vîrșat (perf. c.)

BANAT

HARTA 26

OCHI, pl. „œil” [ɔ]

I. Intrebare indirectă (ceva).

II. a) mi-am apart un dâciu.

15 m-am prăsit mi-a intrat ceva în dâciu.

21 descălece de dâciu, dâciului l-am dâciuit.

16 nu cã dâciu ți de dâciuit

17 „mã-ngîlmpã ceva în ochi” [œ] dâscintã de dâci, cã te rupt cu dâci, l-o de dâciuit.

18 dâscintã de dâci, sã nu sã dâciuit.

19 [œ]mã-ngîlmpã o gunþe-n ochi.

20 [œ]bolãtrios; -ridã cu ochi bulboaci.

III. Intrebati direct, informatori au negat folosirea Formei dâciu [na] în sat. 1 9 13 17.

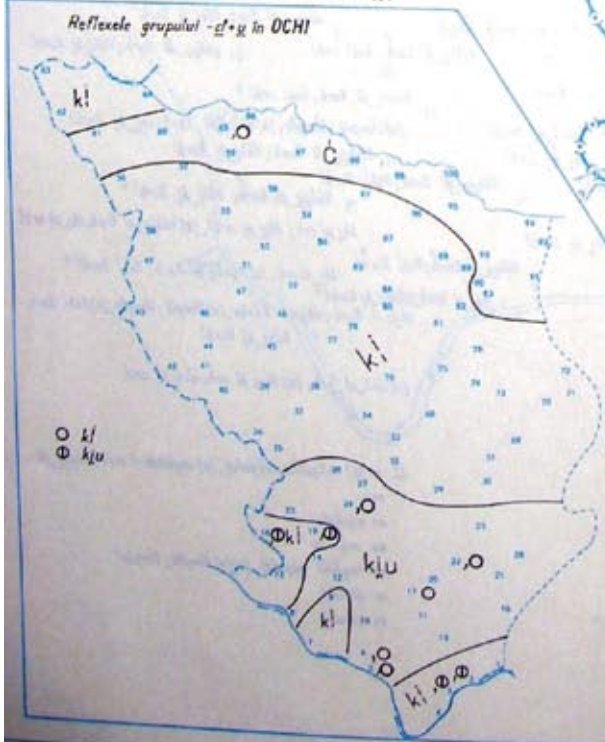
Informatori afirmã cã forma dâciu [na] se foloseste rar; 18 19.

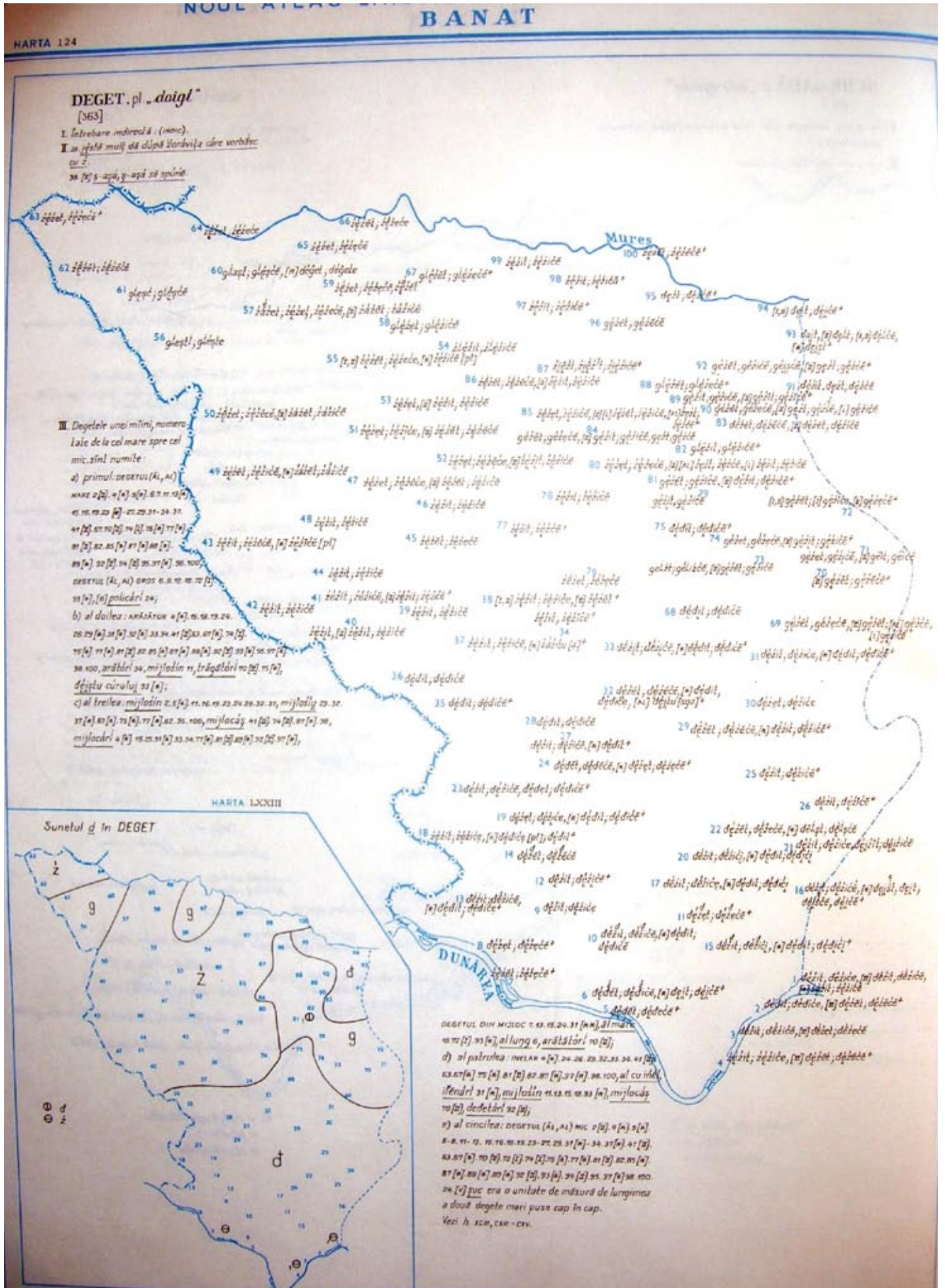
Vezi h. cu, cu.

HARTA XV

Reflexele grupului -ct-y în OCHI

NOUL ATLAS LINGVISTIC AL ROMÂNIEI
BANAT

HARTA 66

DINTE, pl. „dent”
[239]

- I. Întrebare indirectă: (marc)
- II. a./e) *calcașimb*; -zimbă «cu dinți înaltecași»
88 [e] *colțat* «cu dinți mari»
82, 87 [e] *zimbă* «dinți înalți în afară».

BANAT

HARTA 23

CHEL, pl. „chauve”

[82]

I. Întrebare indirectă: Cum ziceți că e omul care n-are păr pe cap, mai ales în față?

II. a) *șitâ cu plîș* și *șitâ cu kîlî-ș*,
b) *șitâ plîșit*.

28. „*ăre lînk-ș cap, a plîșit*”
29. *șitâ plîș; plîș - cu o mîlă șitâ dîș pîr cîrînt cu o plîșă dîș zbitâ*.
30. *șitâ șitîn, care n-are pîr deloc*”.

31. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

32. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

33. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

34. Pentru termenii *șitâ* și *șitîn*.
35. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

36. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

37. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

38. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

39. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

40. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

41. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

42. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

43. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

44. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

45. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

46. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

47. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

48. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

49. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

50. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

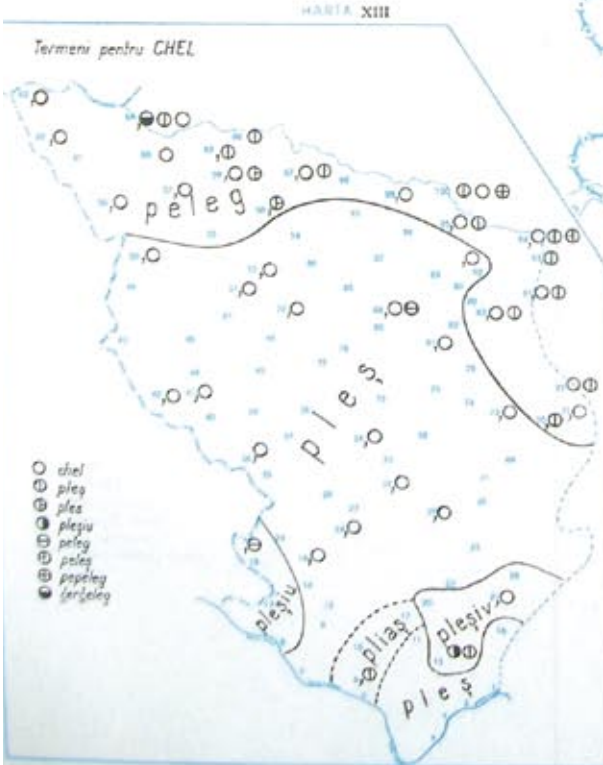
51. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

52. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

53. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

54. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

55. *șitâ plîș; ~ - cu capul lîntil*”.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
OLTENIA

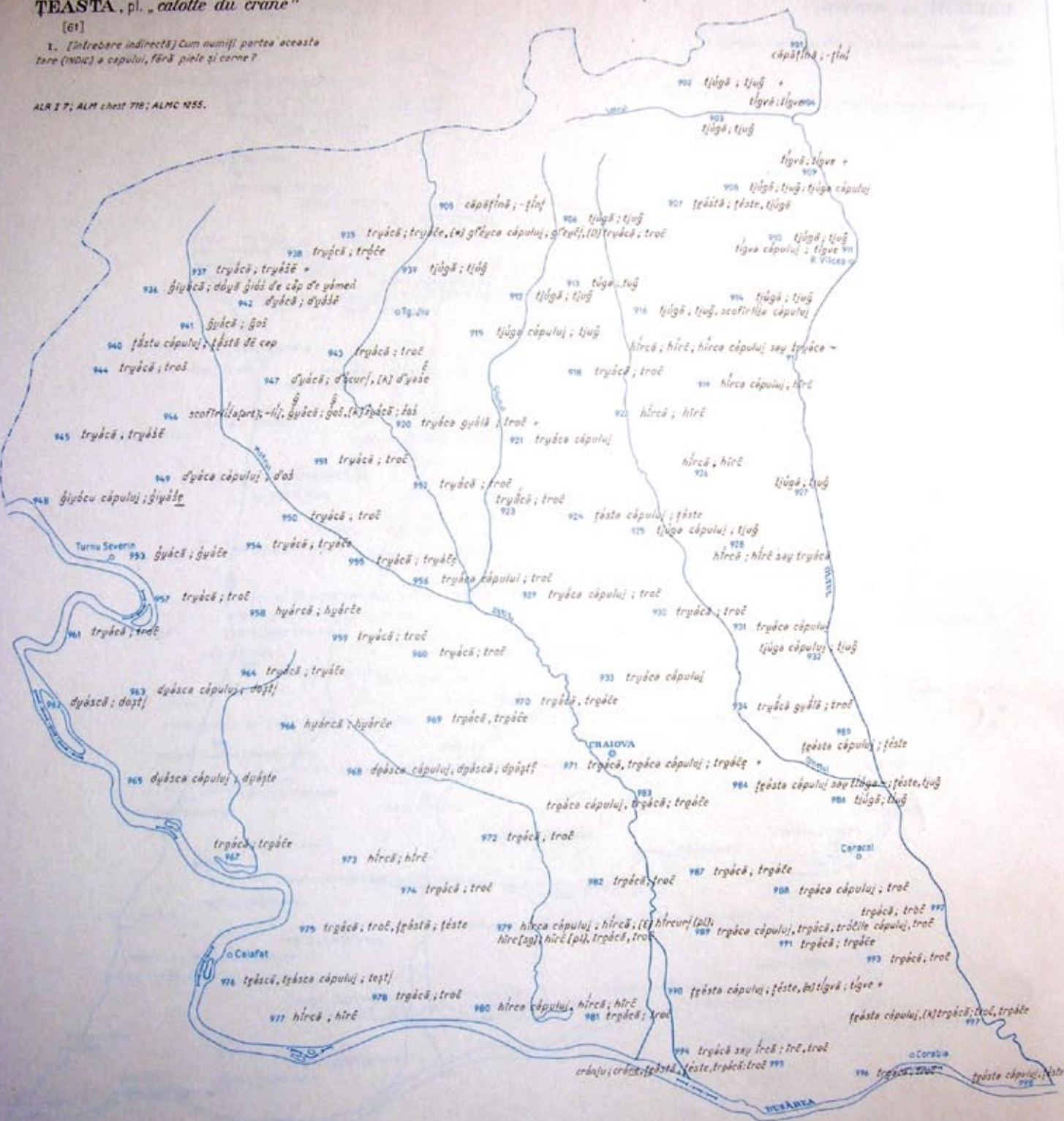
HARTA 4

TEASTĂ, pl. „calotte du crâne”

[e1]

I. [înțebare indirectă] Cum numiți partea aceasta
tare (INDIC) a capului, fără piele și carne?

ALR I 7; ALM chest 718; ALMC 1255.

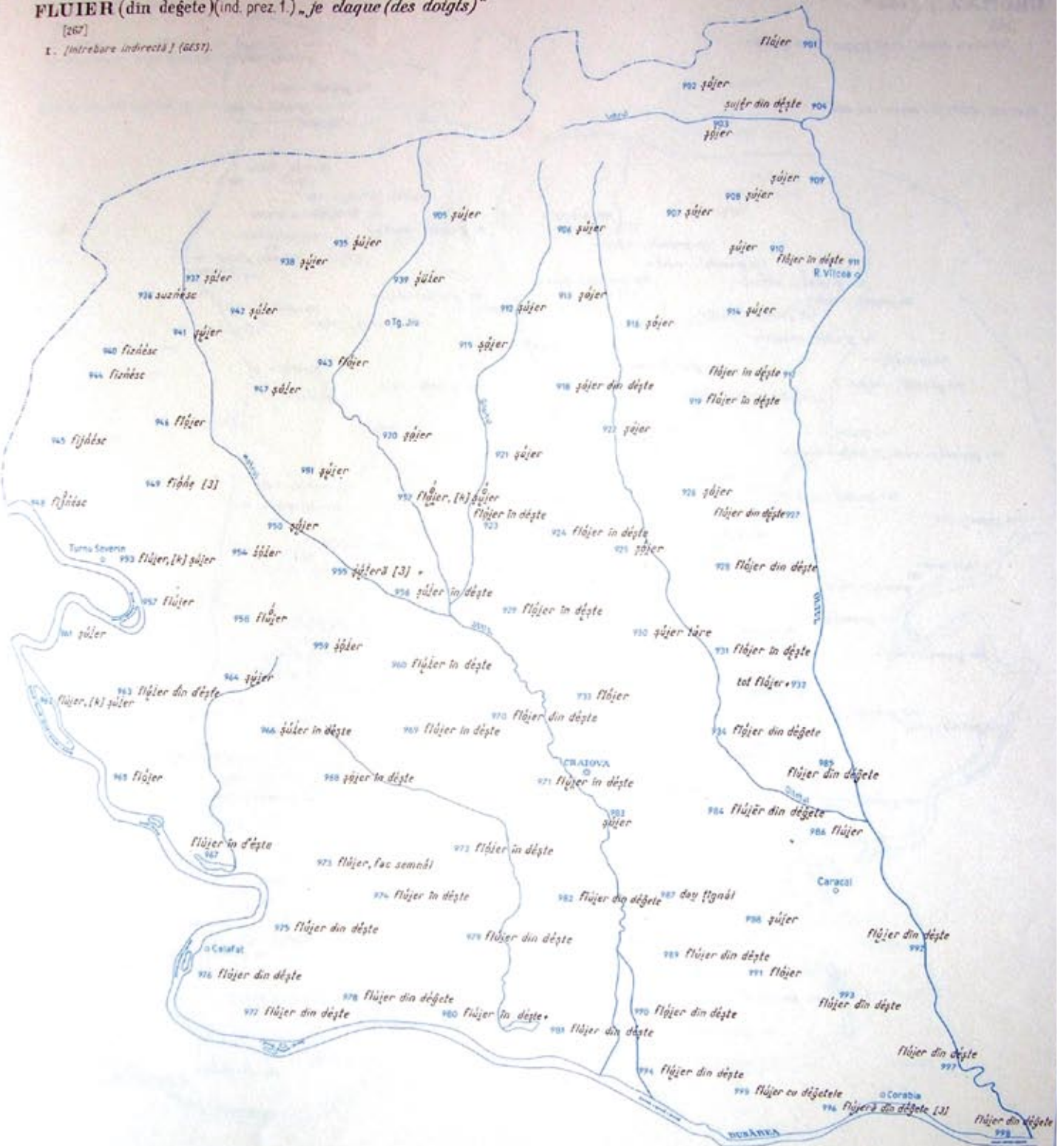
- II. 902: „li mai spune și țigă?”
 905: „ați-i mai zic și țigă; țigă?”
 909: ați zic țigă.
 920: țigă guă; țigă, țigă; țeste.
 927: trășite yămeilor.
 931: e ca o trăcă de doviște.
 980: țigă este folosit în mod curent.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
OLTENIA

HARTA 81

FLUIER (din degete) (ind. prez. 1.) „je claque (des doigts)”
[267]

I. [intrebare indirectă] (GEST).

■ 332: ă flăierăt din dește.
 ■ 353: - din dește arj din dește.
 ■ 380: -, nu-n dește.
 ■ [vezi și MM PLANȘA 4: flăier (cu buzete un cloțec)].

NOUL ATLAS LINGVISTIC BANAT

HARTA 4

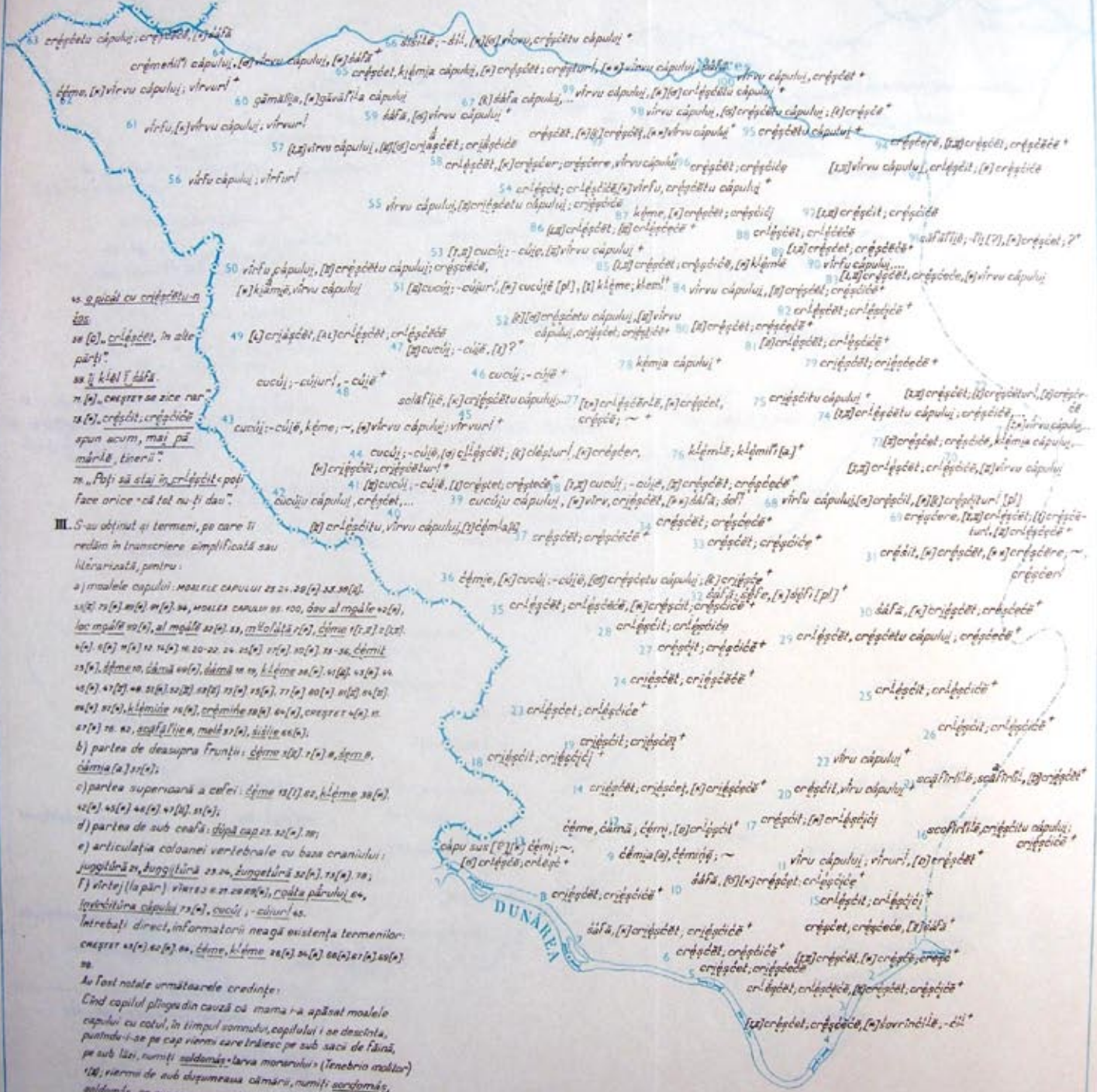
CREȘTETUL (CAPULUI), pl. „haut (de la tête)”

[59]

I. Întrebare indirectă: Cum numiți partea cea mai de sus a capului? (romc.).

II. 1) (ș)ăla sus de țhot. Informații a pus mîna pe creștet.

2) „are cîșmet bun” are mîntă bună „la-u drăcu cîșmetu țău, drăcuiau babele pe copii”.

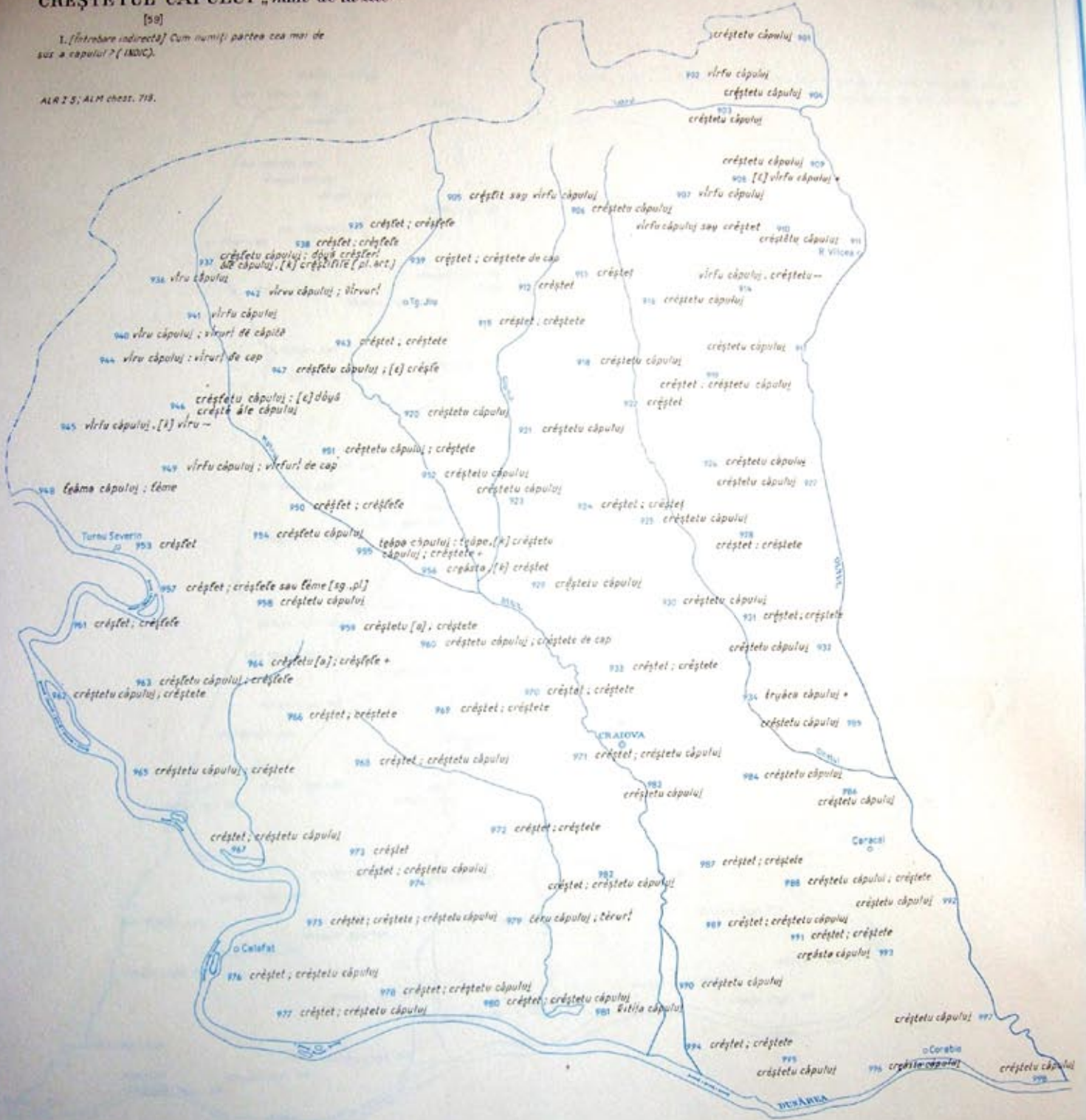

CREȘTETUL CAPULUI „haut de la tête“

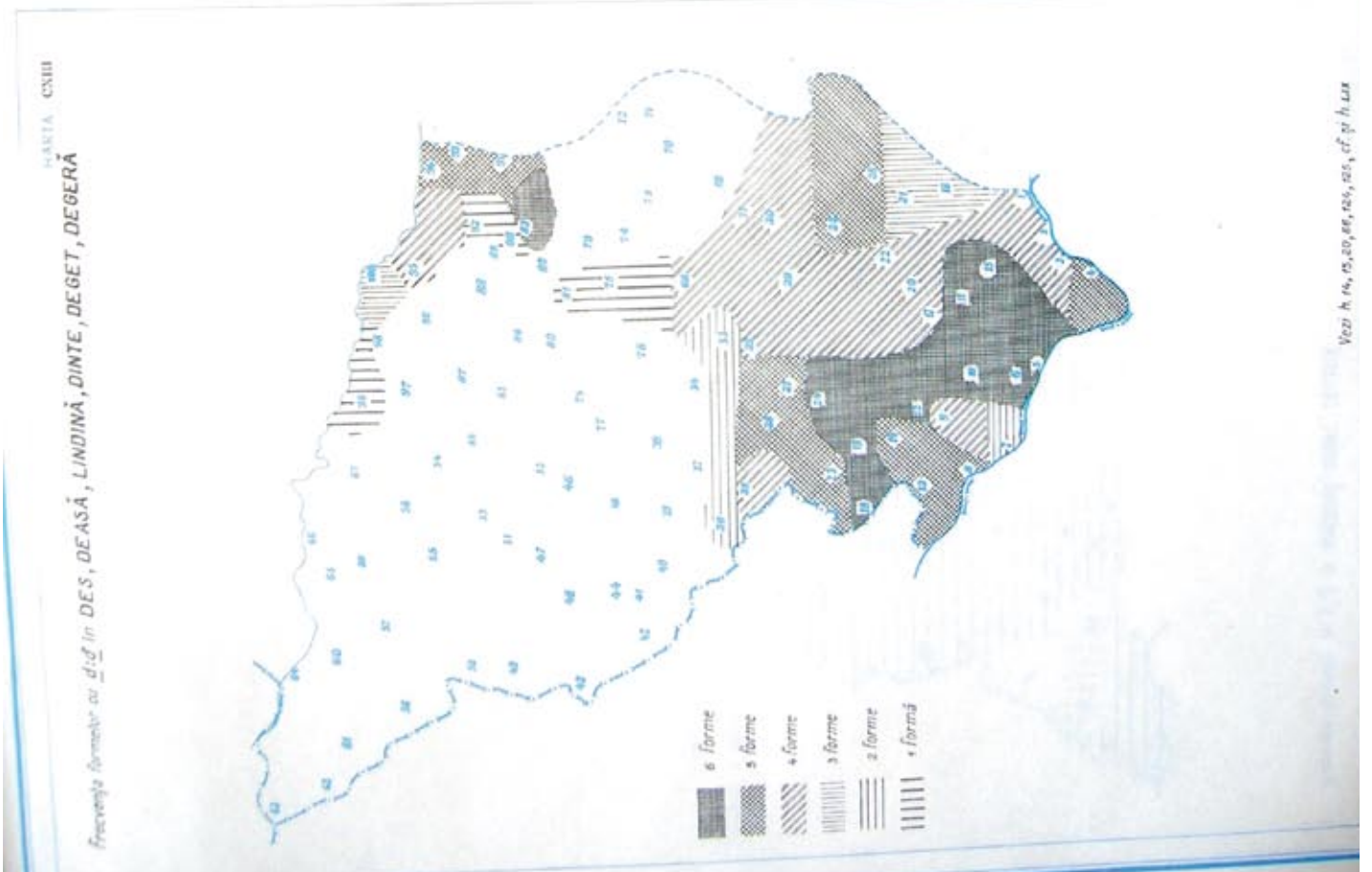
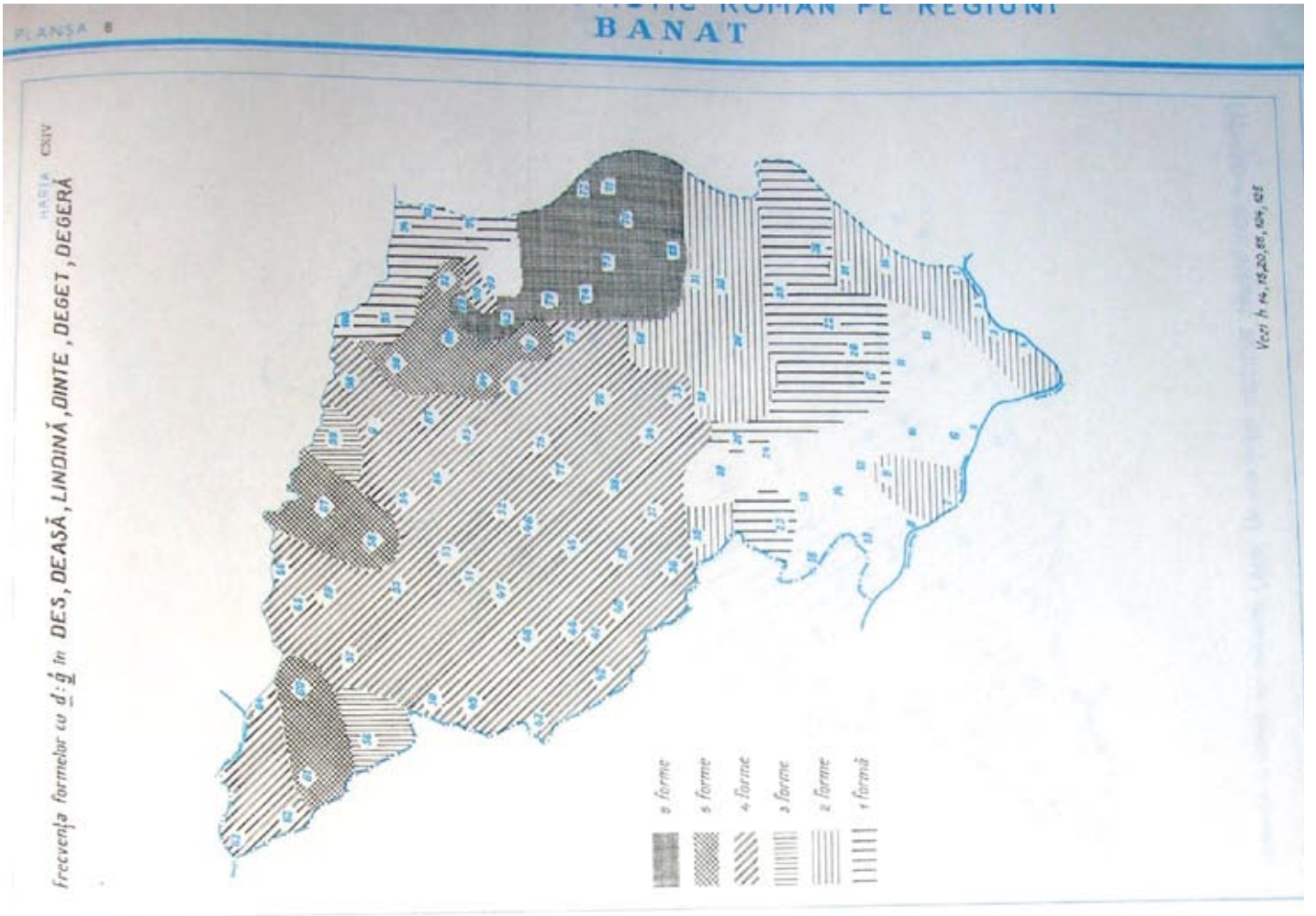
[59]

I. [intrebare indirectă] Cum numiți partea cea mai de sus a capului? (INDIC).

ALR 25; ALM chest. 718.

- II. 908: i-a lovit în --
 934: de la jumătatea spre frunte vine mișcarea capului.
 938: [e] creștet [pl]
 951: feme „moalele capului”
 955: țepoa capului „partea din spate a capului”
 964: feme „moalele capului”

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI OLTENIA

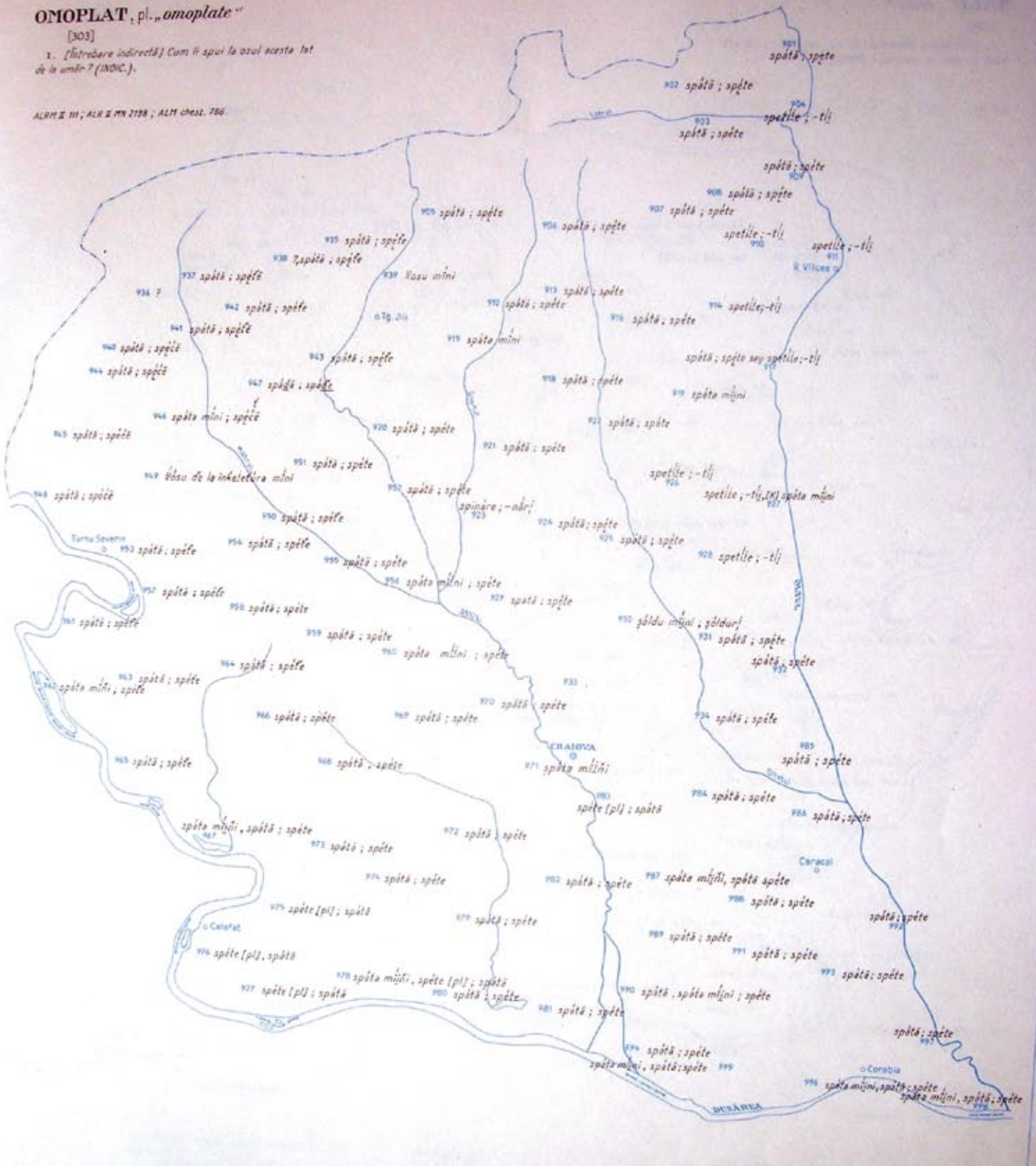
HARTA 97

OMOPLAT, pl. „omoplate“

[303]

1. [Introducere indirectă] Cum îi spui la osul acesta lat de la umăr ? (INDIC.).

ALRM II III; ALR II PN 2198; ALM chest. 786.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
OLTENIA

HARTA 5

CUCUI, pl. „bosse au front“

[62]

I. [Intrebare indirectă] Cum li ziceți la umflătura care ți se face când te lovești tare la cap?

ALR I 8; ALPM I 12; ALM chest. 828.

II. 927: „dacă te mușcă ceva“, bețilură, mețilură „dacă se ia pielea de pe locul respectiv“
995: [dacă te lovești] jós cucúju [ari].

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI OLTENIA

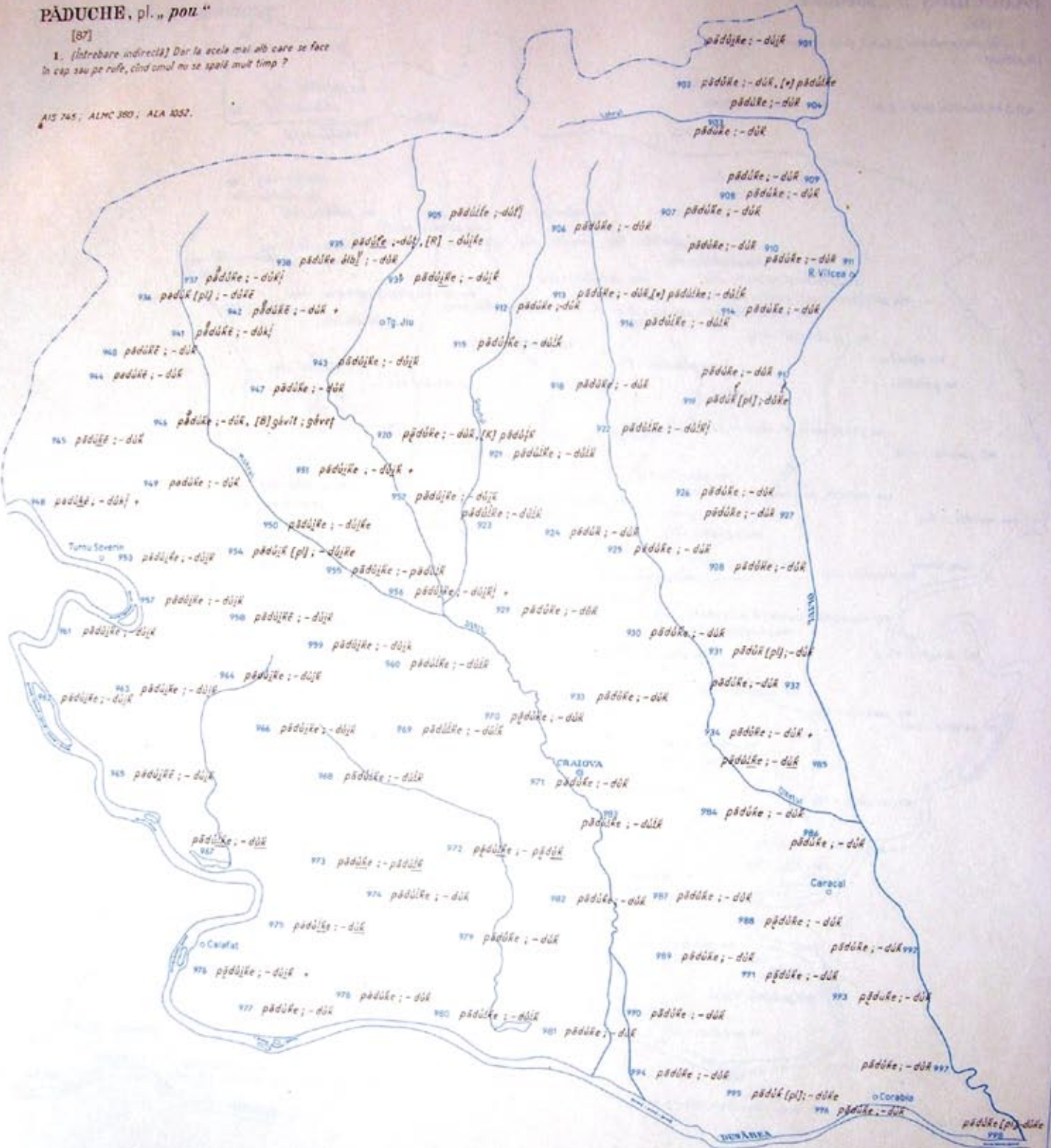
HARTA 19

PĂDUCHE, pl. „pou“

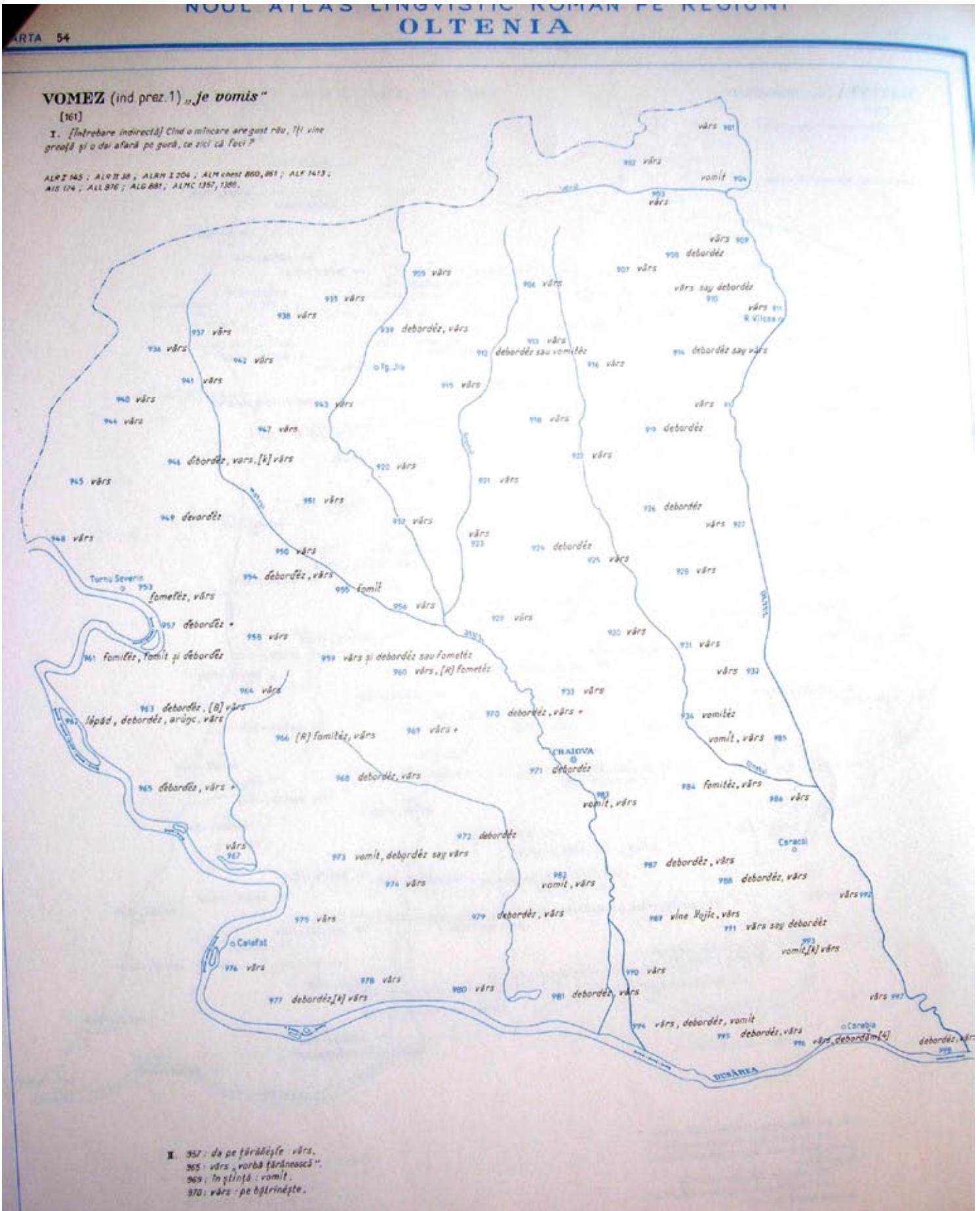
[87]

1. (Întrebare indirectă) Dar la ucele mai alb care se face în cap sau pe rufo, când omul nu se spală mult timp?

AIS 745; ALMC 380; ALA 1052.

- II
- 974 păduche alu de cap, - negru de corp.
 - 942 găvâl, - păduchi mulți ?
 - 948: plu de găvâl „despre un om” cu păduchi mulți ?
 - 951: aj bîrnj, [care] nu sîr [i].
 - 950: oya de păduche.
 - 976: căpitănu năstru le zică blîndaj la pădujă.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN ÎN REGIUNEA
OLTENIA

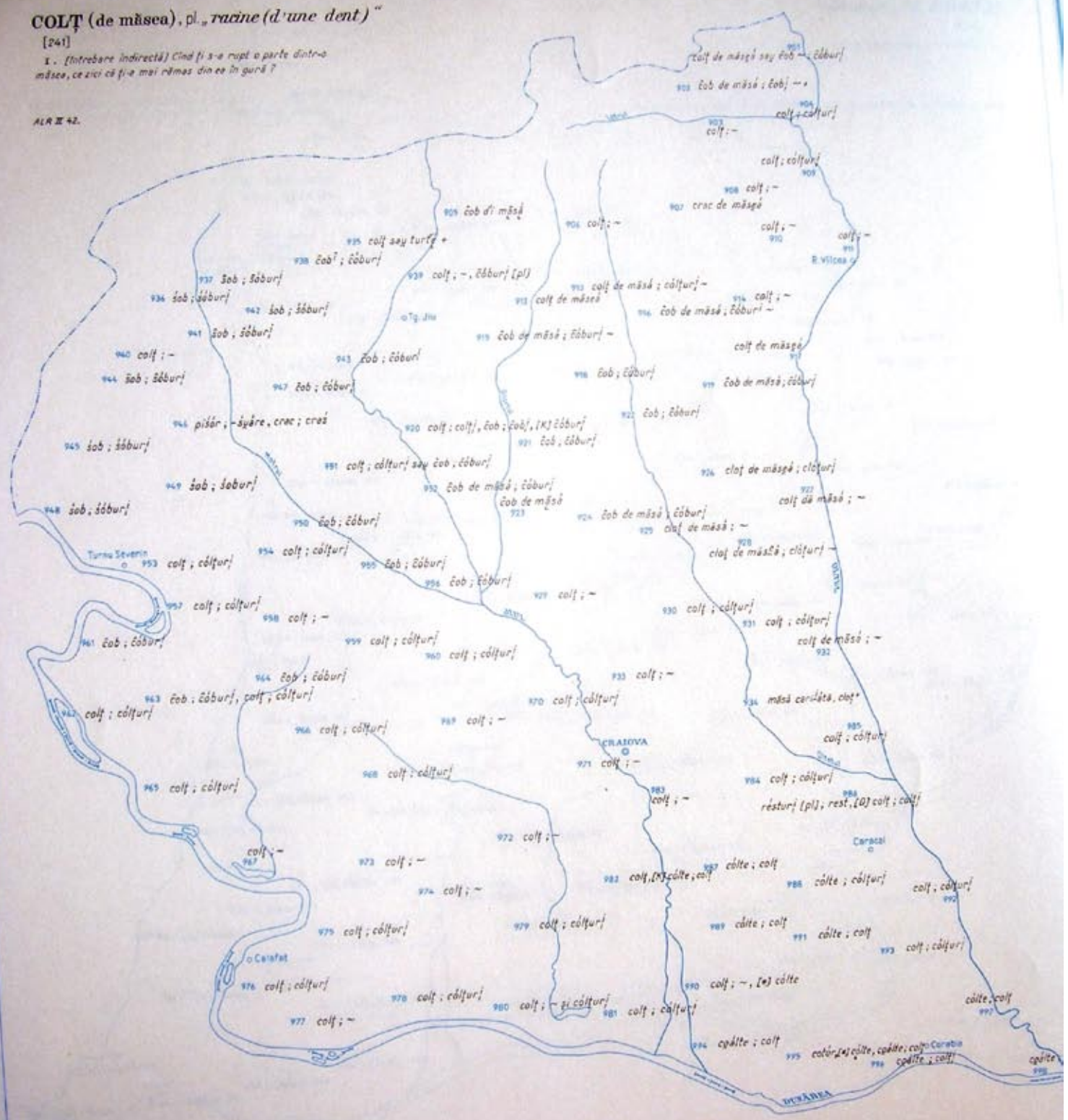
ARTA 70

COLȚ (de măsea), pl. „racine (d'une dent)“

[241]

I. (Intrebare indirectă) Cînd și-a rupt o parte dintr-o măsea, ce zici că și-a mai rămas din ea în gură?

ALR III 42.

II. 902: a rămasă *ăpă*
 934: a rămasă claj înăuntru.
 935: turfă „măsea locită“

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
OLTENIA

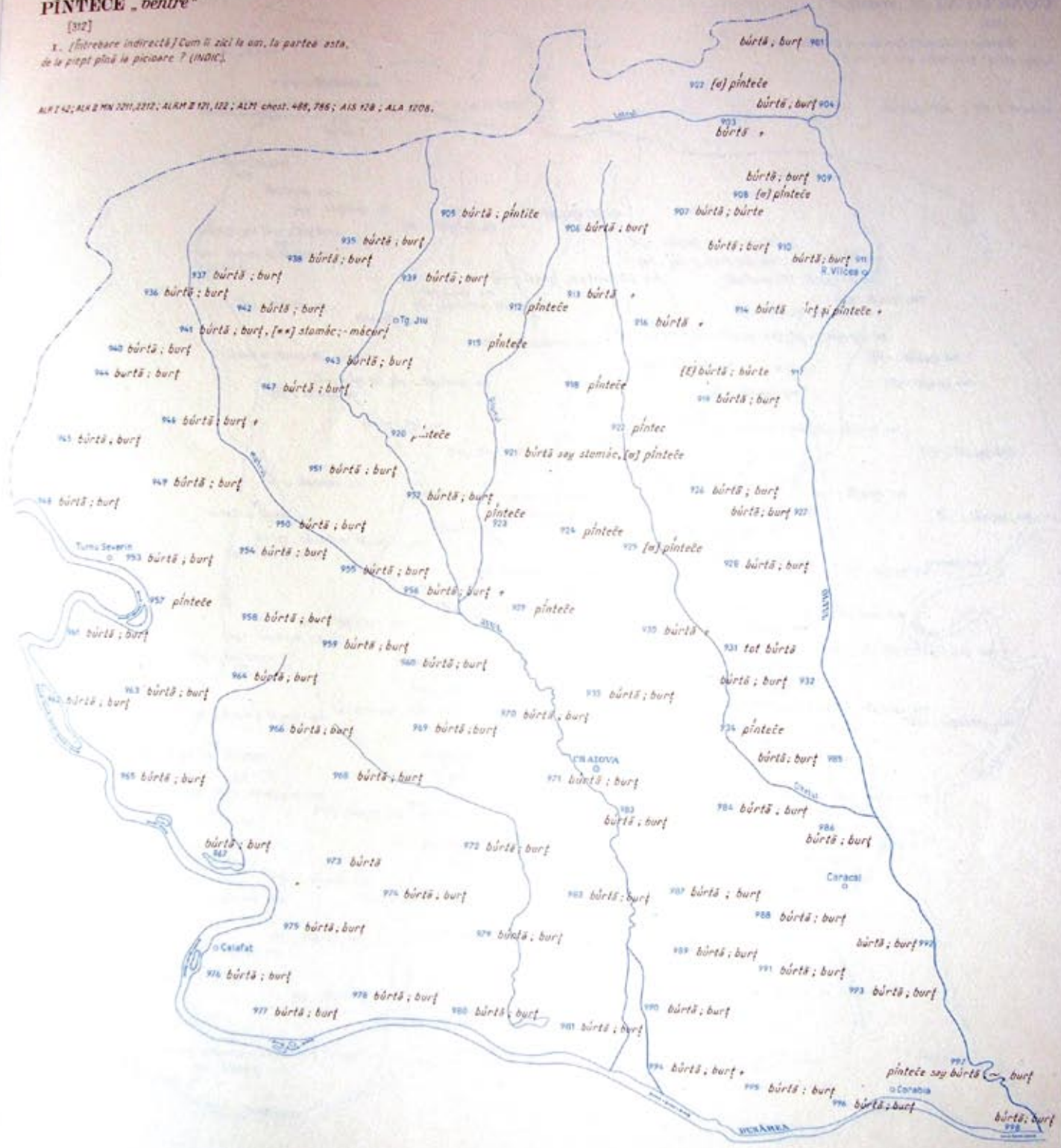
HARTA 103

PİNTECE „ventre“

[312]

X. [întrebare indirectă] Cum îi zici la om, la parte asta, de la piept până la picioare? (INDIC).

ALR I 42; ALR II MN 2211, 2212; ALRM II 171, 122; ALZ chest. 486, 786; AIS 128; ALA 1208.

- III. 303: [O] pîntece și zic moldovenii.
- 305: și burtă și pîntece și tot ăsta.
- 312: [O] nu-i zicem pîntece.
- 314: burtă la bărbat și pîntece la femeie.
- 316: rar de tot și spunea și pîntece.
- 320: la părtica femeiească și zice pîntece.
- 348: borhân - nădă, la vile.
- 349: pîntece, partea de jos a burții.
- 356: să mai spunea: mă dăre la înimă[[i]]
- 358: doar la stomac.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
OLTENIA

HARTA 6

PIEPTENE, pl. „peigne“

[96]

I. Dimineaza cind te scali și fi-e părul zburlit, cu ce dai prin el ca să-l netezi? (are dinți, uneori e făcut din ar...?) (INDIC)

II. 306: „piéptin li apunem acuma mai des“
 317: „dou prin păr cu képtin“
 327: piéptănăse, piéptăn de păr, femeiesc
 sau piéptănăș; pentru bărbăt
 356: piépten de aluminiă
 377: képtin, pe lumbăja ramădoșe, nu péptin
 cum li este acuma

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI OLTENIA

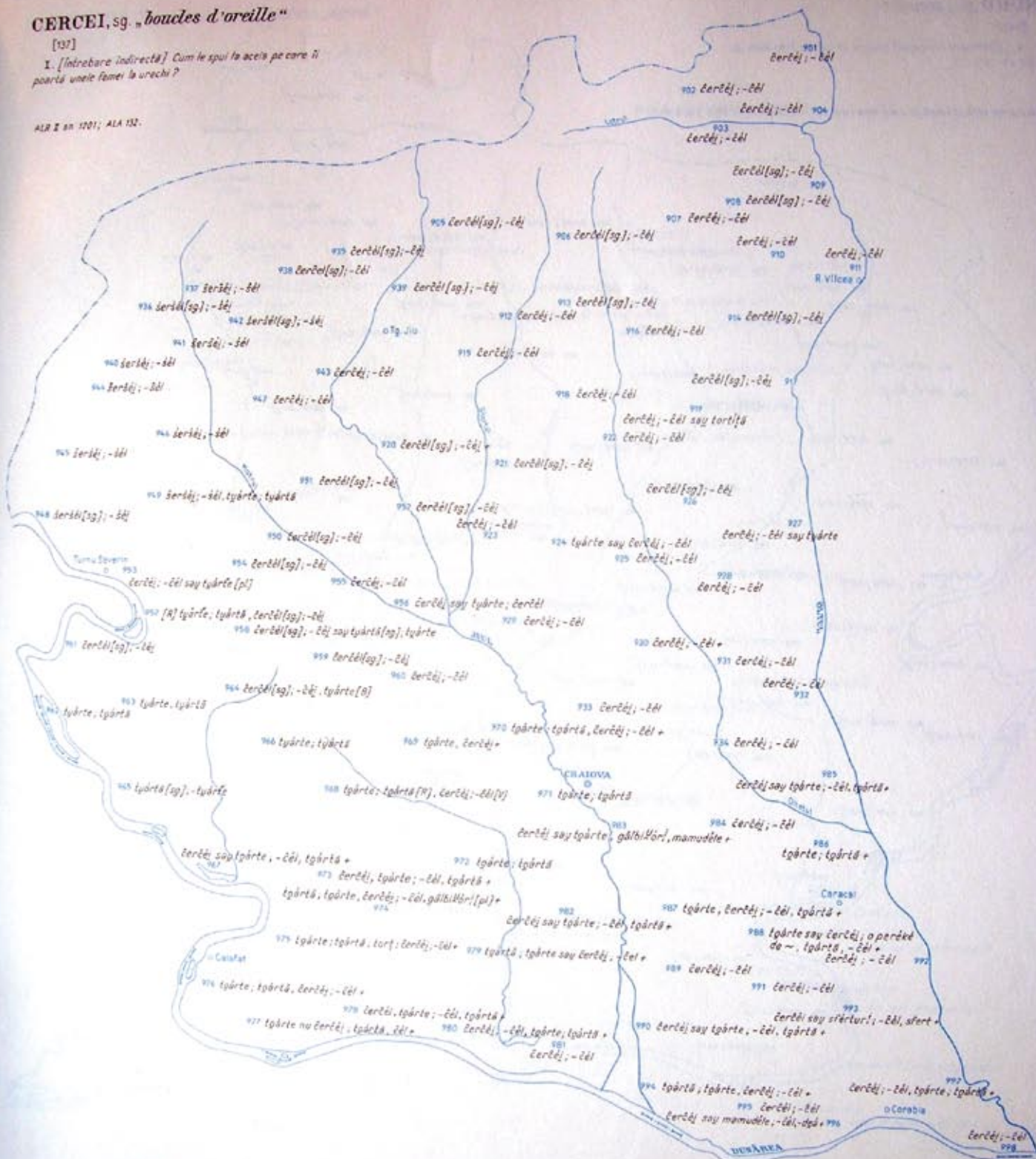
HARTA 43

CERCEL, sg. „bouches d'oreille“

[197]

I. [Întrebare indirectă] Cum le spui tu acelu pe care îi poartă unele femei la urechi?

ALR I an 1901; ALA 132.

900. „Înainte purtam toarte“. 901. În zile și țărțe, unele mai țărțe și băgețuș(-monedă). 902. „toartele sînt mai mari decît cerceii“. 903. țărțe - un fel de liud. 904. „cercii se atîrnă de urechi“. 905. „tețea poartă cercei, iar femeile - toarte“. 906. „toartele au formă de mel, cerceii sînt prevăzuți cu o piatră sau o sticlă colorată, gălbiori sînt făcuți din monede vechi“. 907. formă de purtal țorț a fost răsădită spontan în varbire, fiind deci curență. Toartele se atîrnă, cerceii se prind pe urechi“. 908. „cercii se prind pe urechi fără ca acestea să fie îngurbită“.

909. „Termenii sînt simoniani, dar primul e cel curent în graiul local“. 910. „Termenii sînt simoniani“. 911. „toartele sînt de formă unui inel, cerceii sînt prăvăzuți cu mîrgăle“. țărțe sînt împărțite în două. 912. „toartele sînt fără piatră“. 913. țărțe este ca un fel de liud. 914. „gălbiori sînt făcuți din monede mici iar mamudetele din monede vechi mai mari“. 915. „toartele sînt mai mari și se agăță de urechi, cerceii sînt niște bobite mai mici care se prind de ureche“. 916. țărțe împărțite în două, care poartă două țărțe împărțite în două, jumătuși și sfertuși [din 1888]. 917. „Deși știu de cercei, infirmu-“

rul afirmă că nu a văzut cerceii“. 918. „cercii sînt mai mici“. 919. țărțe - de sîrmă cu piatră, țărțe - de albur, de argint. 920. „Termenii nu sînt simoniani, cerceii sînt de aur, subțiri și rotunzi“. 921. „toartele sînt mai mari și se atîrnă de urechi, cerceii sînt mai mici și sînt prinși pe urechi“. 922. mamudete - două din două albur și sînt de formă băuțuș. 923. toartele sînt mai mari“.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI OLTENIA

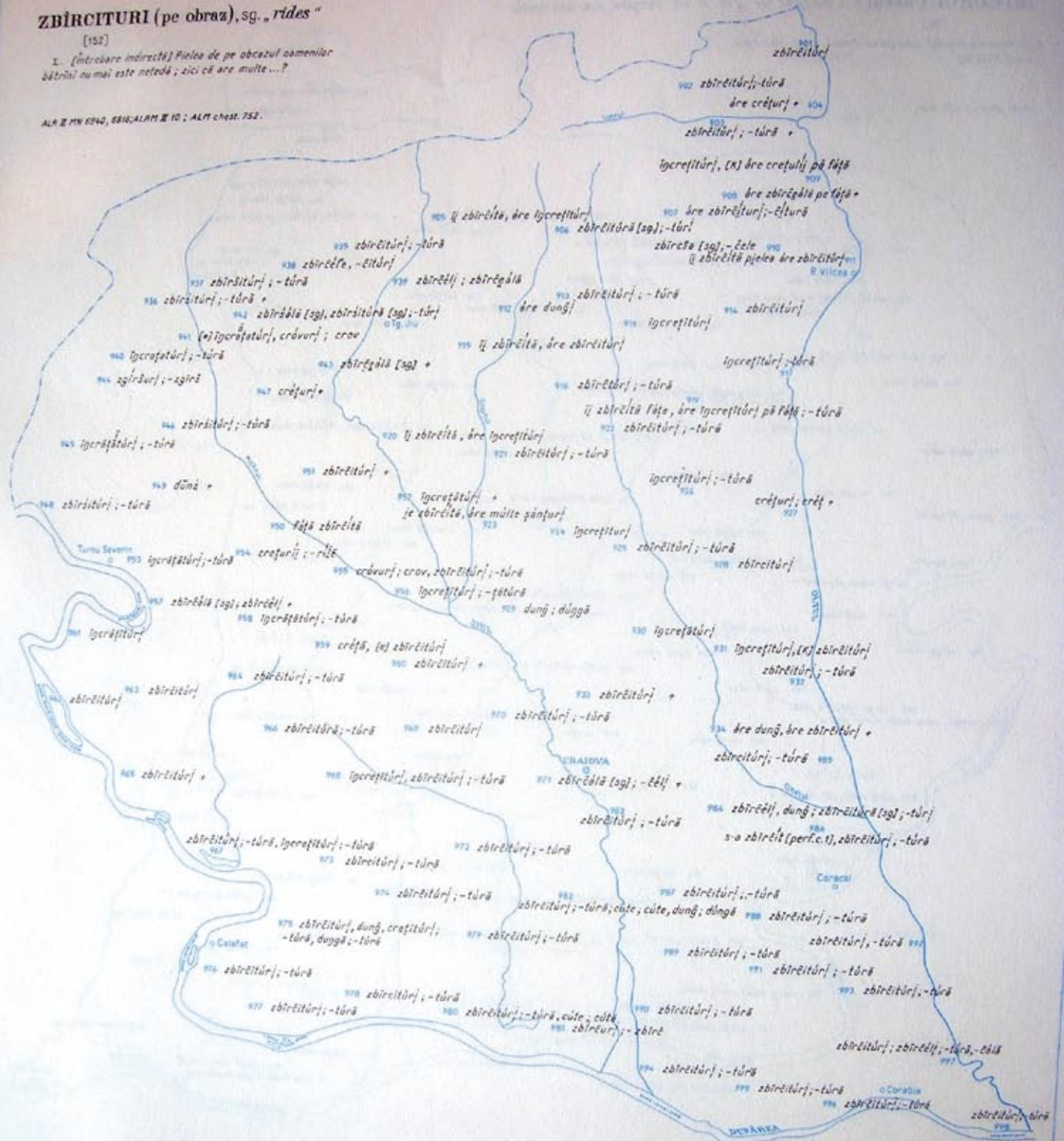
HARTA 51

ZBÎRCITURI (pe obrăz), sg., „rides“

[152]

I. [intrebare indirectă] Pielea de pe obrazul oamenilor
bătrâni nu mai este netedă; zici că are multe...?

ALM III MN 8940, 8816; ALRM III 10; ALM chest. 752.

- 903: are pielea zbîrcită.
- 904: s-a zbîrcit la fața.
- 908: Ți pielea zbîrcită.
- 927: s-a creștut obrazu.
- 933: Zăpădă să să zbîrcescă bănu.
- 934: s-a zbîrcit la fața.
- 936: (pielea) zbîrcită.
- 943: s-a zbîrcit.
- 947: lui s-a zbîrcit pe obraz.
- 949: Ți zbîrcită.
- 951: s-a zbîrcit la fața.
- 952: cu pielea zbîrcită.
- 957: (pielea) zbîrcită.
- 960: (pielea) zbîrcită.

- 965: zbîrcit la fața, (pielea) Ți zbîrcită.
- 971: multă zbîrcăie pe fața.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI OLTENIA

HARTA 59

STRĂNUT (ind. prez. 1) „j'éternue“

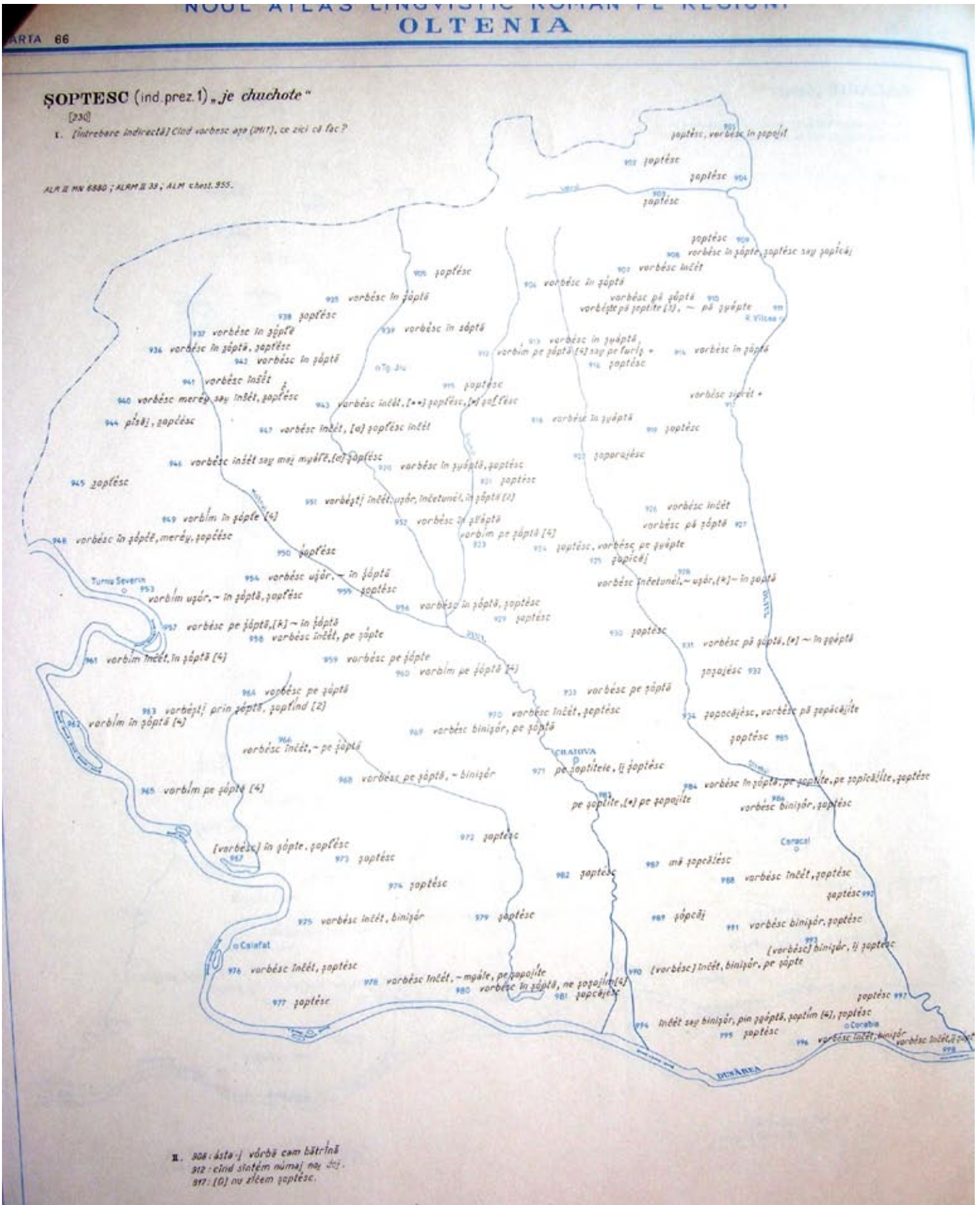
[209]

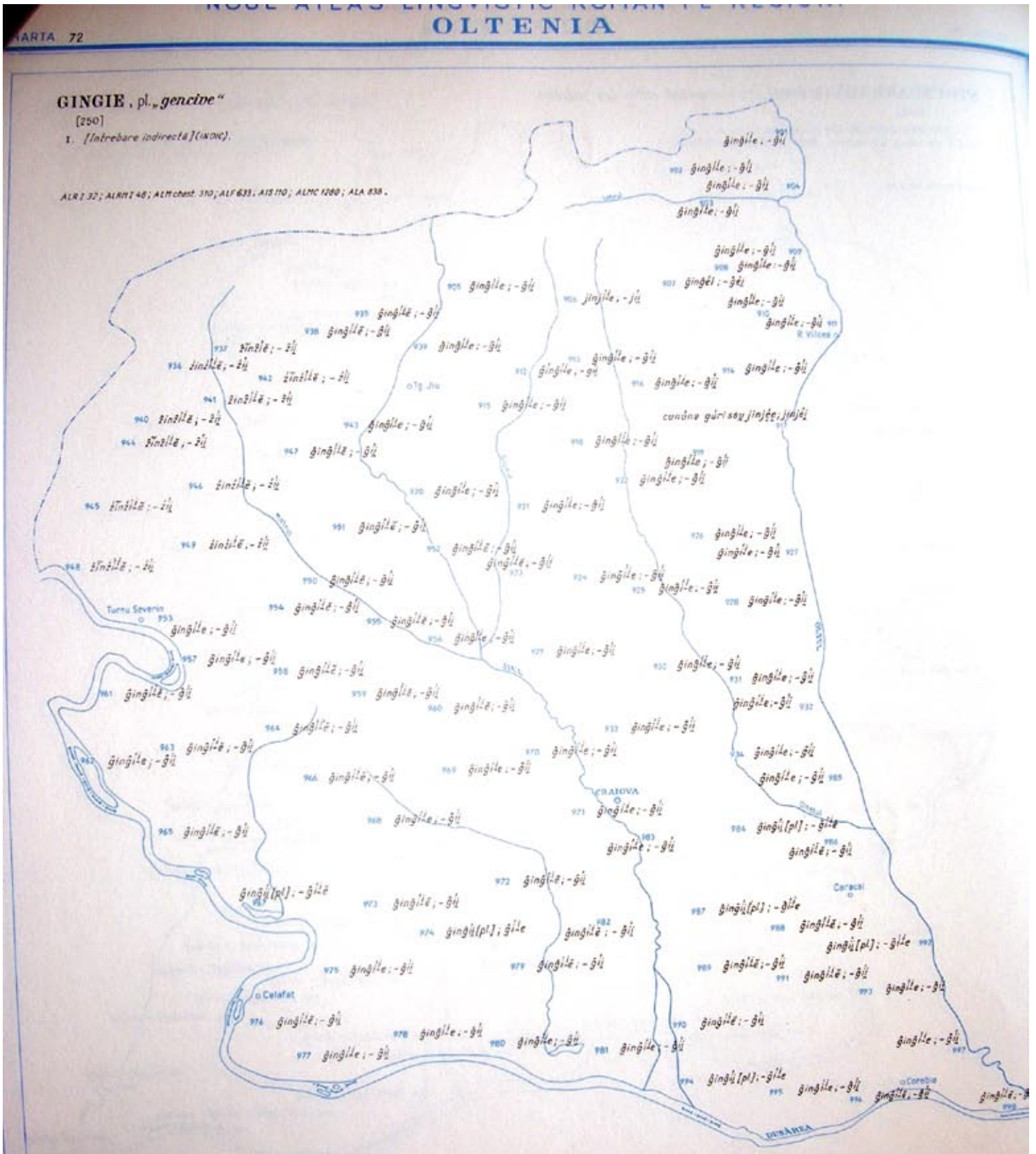
I. [întrebare indirectă] (IMIX)

ALR I 78; ALR II 21; ALRM I 117; ALM CHEȘ. 411; ALF 492; AIS 176; ALL 1038; ALG 612; ALMC 1982.

- II. 950: străfîg „se zice mai des“.
- 956: strănūt „(lacrie) în carte“.
- 961: strănūt „mai rar; apă se zice prin alte comune“.
- 980: nu [zicem] strănūt.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
OLTENIA

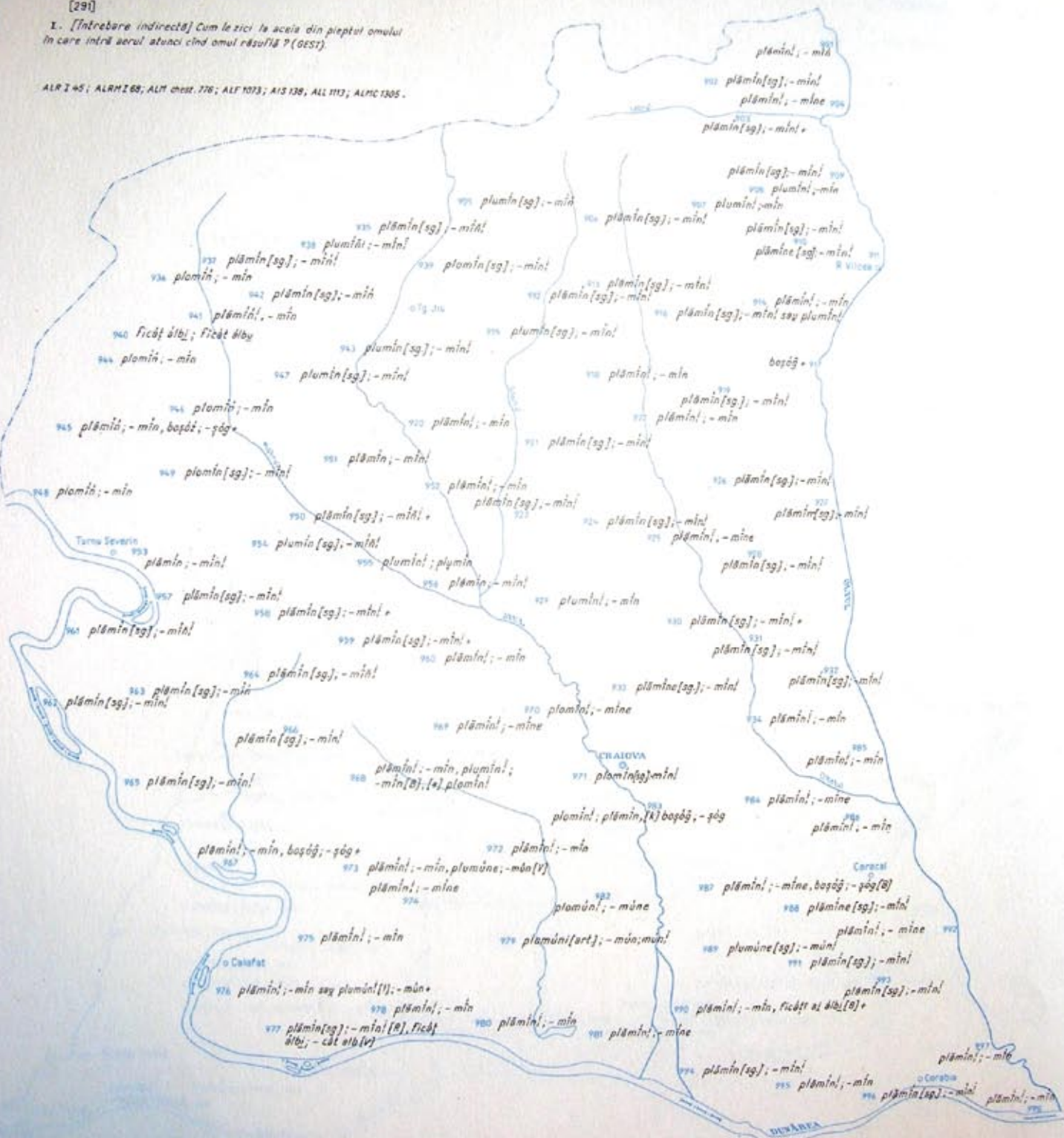
HARTA 92

PLĂMÎNI, sg. „poumons“

[291]

I. [Întrebare indirectă] Cum le zici la aceia din pieptul omului în care intră aerul atunci când omul răsuflă? (GEST)

ALP 145; ALRM 168; ALT chest. 176; ALF 1073; AIS 138; ALL 1113; ALIC 1305.

- I. 303: numai se spune boșog.
- 317: noi le zicem și -, da mai mult le spunem plămîni; - min
- 330: numai la animale să zice boșog.
- 345: boșog „se spune în rta“.
- 350: [ø] boșog; -a] ălb; „su vitele“ și ficăfe „cei negri“
- 358: „babele zic“: plămîni [l]
- 367: „Inainte se spune boșog și la om și la vite, acum se spune numai la vite“
- 376: bătrîni numai le spună.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI
OLTENIA

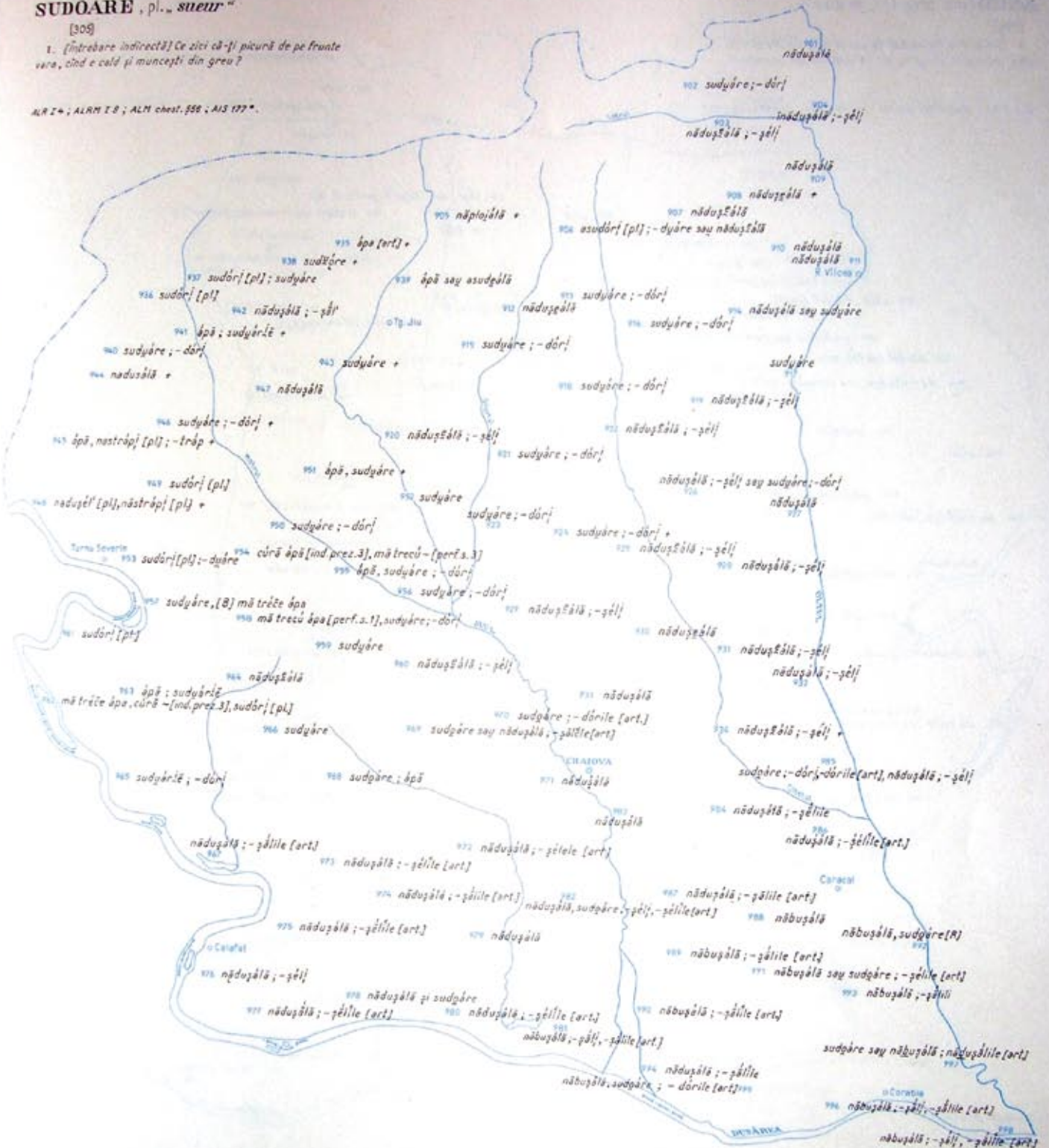
HARTA 99

SUDOARE, pl., *sueur*^m

[309]

I. [întrebare indirectă] Ce zici că-ți picură de pe frunte
vara, când e cald și muncești din greu?

ALR I 4; ALRM I 8; ALM chest. 998; AIS 197*

- II. 905: mă năpăi = transpiră, mă trecură sudorile.
 908: âi: sic transpirățile, da noi zicem năma -, au nădușit.
 924: acuma să zice că transpir, cide de tine dăcă pomenegit de sudură.
 936: mă trec nădușălie.
 935: mă trecu apă.
 938: mă trecu apă.
 941: năstrăp - trăp = picături de apă care cad când sudă omul.
 943: mă trecu apă, [tr] [R] transpir [ind. prez. 2 sg].
 945: trăsă apă.
 946: trifele apă.
 948: mă trăsă apă.
 951: mă trecu apă.
 952: m-au trecut apăte apăte.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI OLTENIA

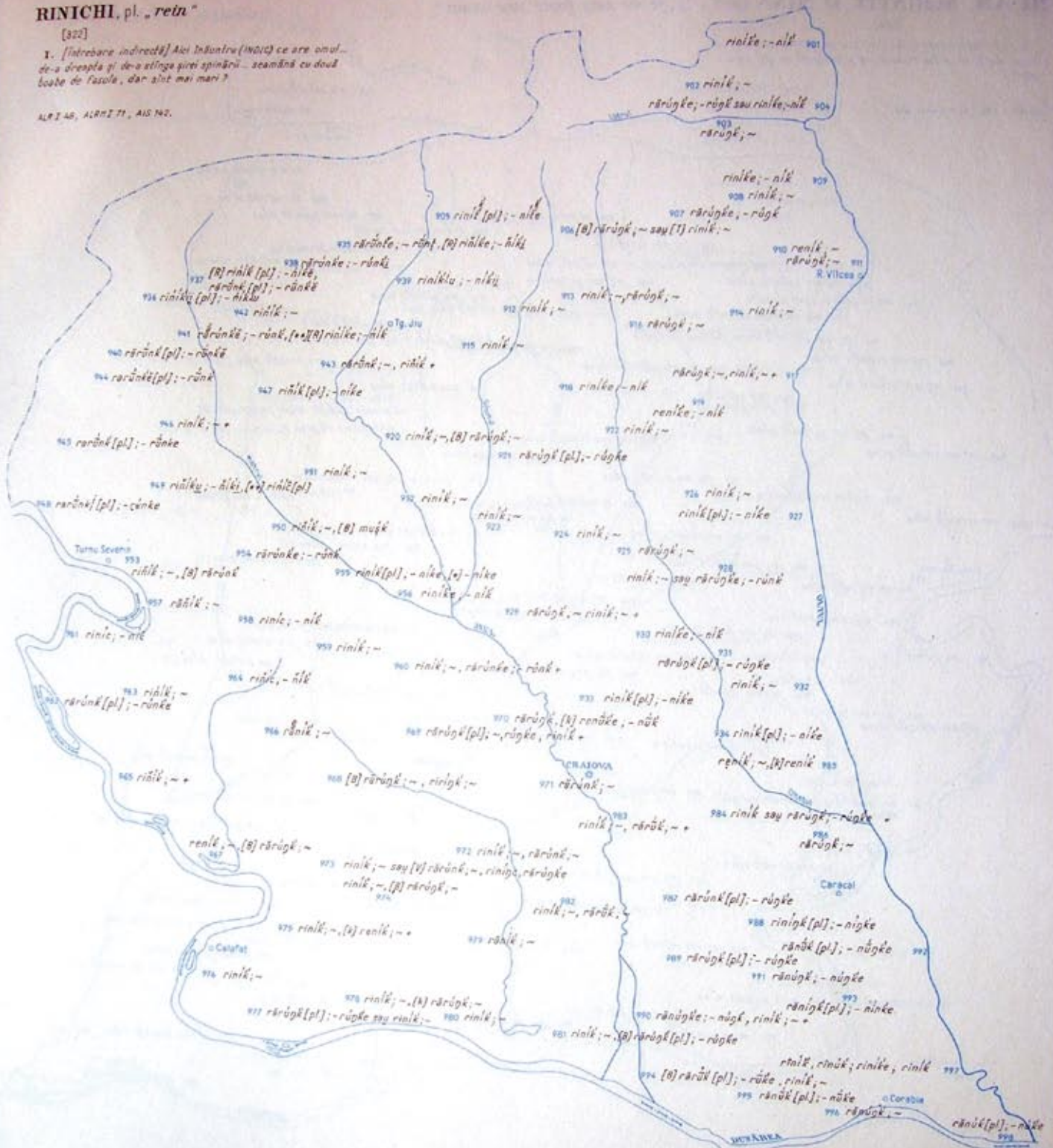
HARTA 109

RINICHI, pl. „retn”

[322]

I. [întrebare indirectă] Aici întâlnim (măic) ce are omul - de-a dreapta și de-a stînga șinei spinării - scămînă cu două boabe de fasole, dar sînt mai mari?

ALP 240, ALRM 71, AIS 142.

- II. 917: după cîte se zîcem -
 929: acuma ad mai zile și -
 943: riaké „șu le sîc doctorul”
 946: răruncé „la vite”
 960: răruncé „și la om și la porc”
 965: răruncé „- la porci”
 969: rinik, în ștină [se spune]
 975: mușé le ștă bătrîni; am răcit la mușé
 983: rărûk „pe romînaște”
 990: ad mai zile și rinicé.

III. 984: rărûk e termenul curent.

NOUL ATLAS LINGVISTIC ROMÂN PE REGIUNI OLTENIA

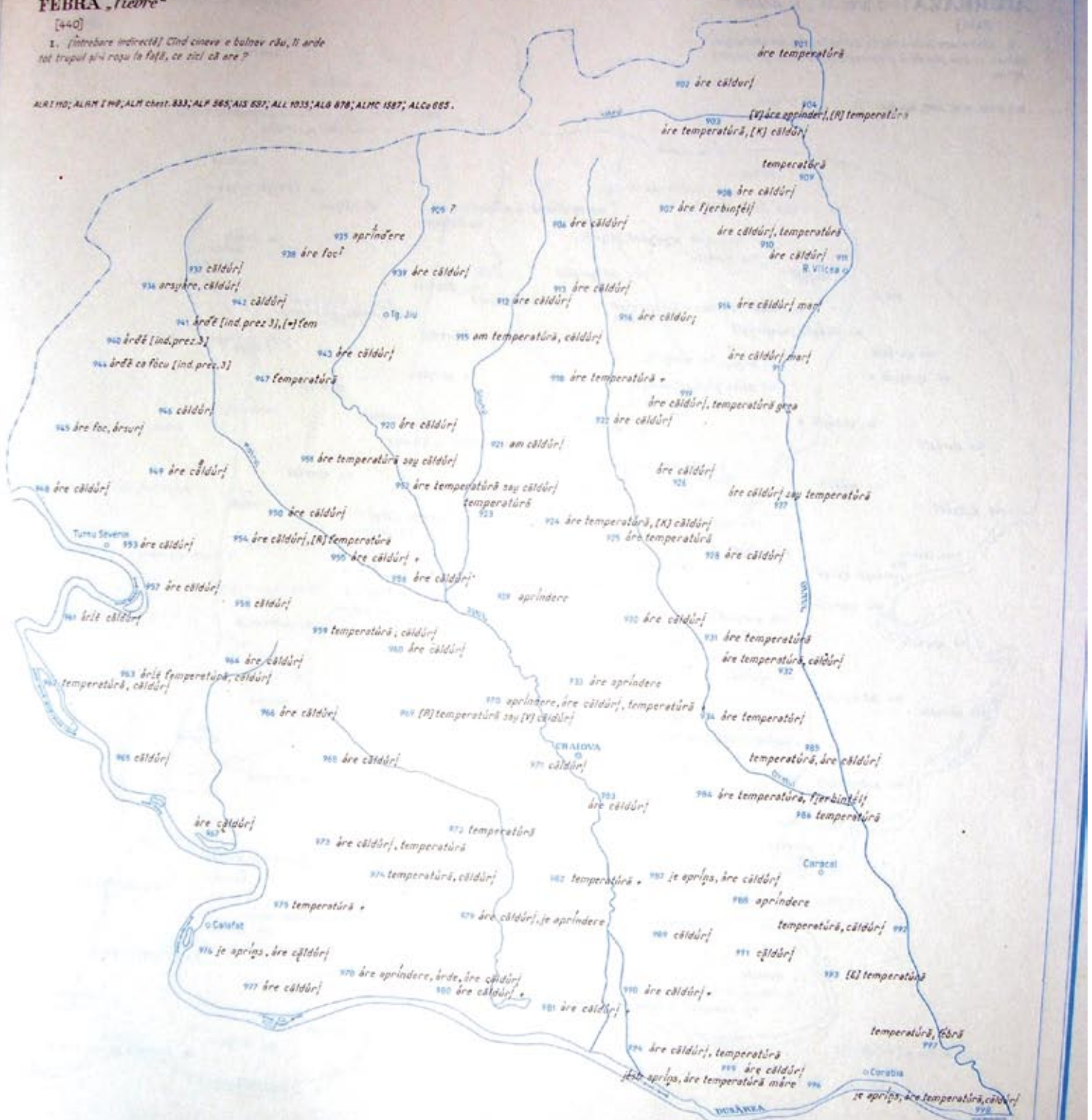
HARTA 133

FEBRĂ, *fièvre*

[440]

I. *[intrebare indirectă] Când cineva e bolnav rău, îi arde tot trupul și-i roșu la față, ce zici că are?*

ALR 110; ALHM I 119; ALM chest. 833; ALP 365; AIS 637; ALL 1033; ALG 878; ALMC 1587; ALCO 665.

- 877, 955: je aprins
- 878: îi je cu friguri
- 879, 954: arde
- 881: arde
- 882: je aprins la față, arde că-mpo pe jel
- 883: aprindere, îi je cu friguri, tremură, are căldură, temperatură
- 884: -, je răci, arde, s-aprind la față
- 885: -, je aprins la gât, îi veni o năpă, îi
- 886: arde cu focu, je aprins la față are -
- 887: -, je aprins

ȚĂRNĂCOP

[5044]

1. *Ințebare indirectă.*

2. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

3. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

4. *Partea ascuțită, di spărt, se nu*

5. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

6. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

7. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

8. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

9. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

10. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

11. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

12. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

13. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

14. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

15. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

16. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

17. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

18. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

19. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

20. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

21. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

22. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

23. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

24. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

25. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

26. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

27. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

28. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

29. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

30. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

31. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

32. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

33. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

34. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

35. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

36. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

37. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

38. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

39. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

40. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

41. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

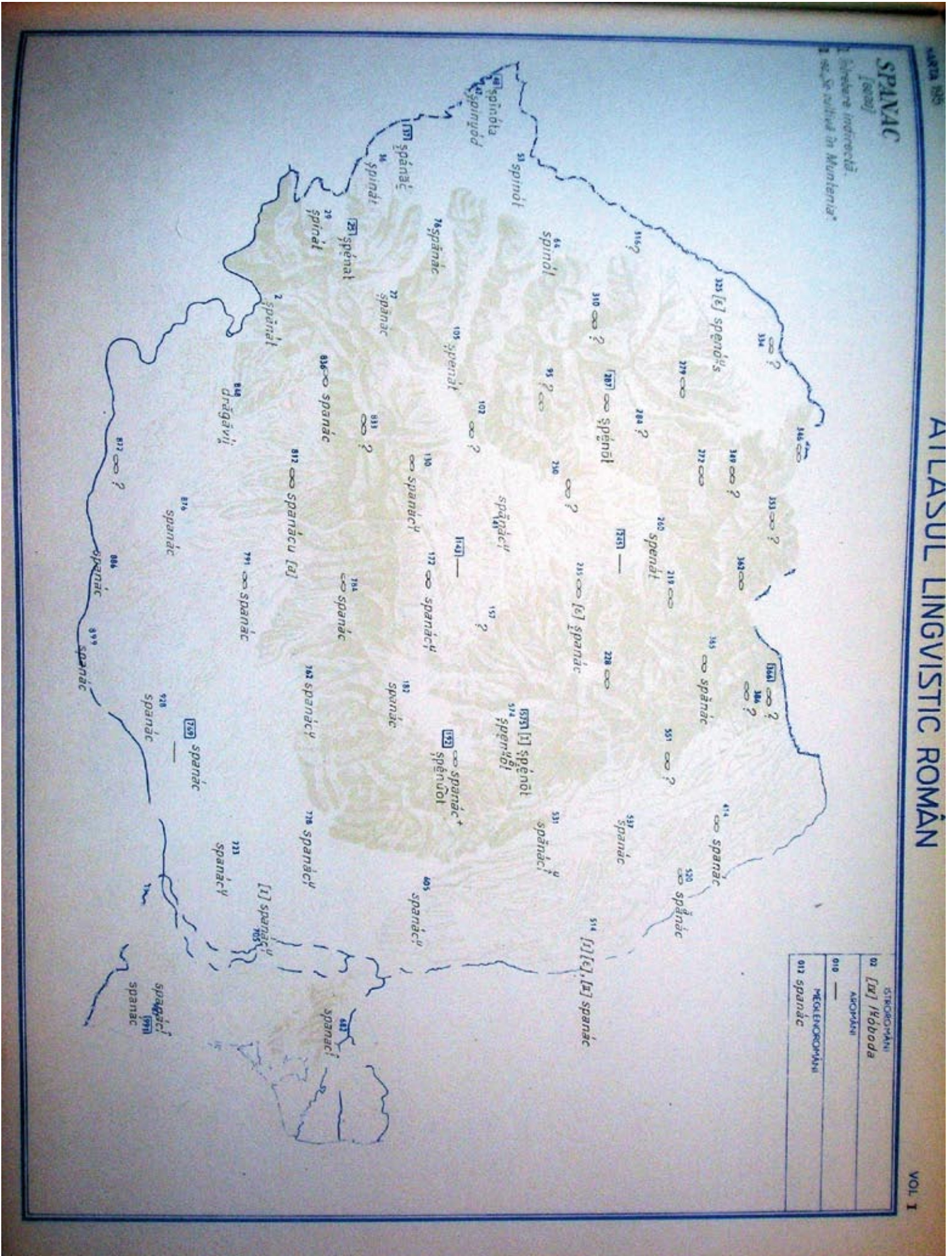
42. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

43. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

44. *Se lucrează cu el la drumul de fier**

00	ΑΠΡΟΟΡΜΑΝ
01	[x] crâmpe; crâmpure
02	ΑΡΟΡΑΝ
03	lârnăcop; cupăc
04	ΜΕΓΑΛΟΡΟΡΜΑΝ
05	

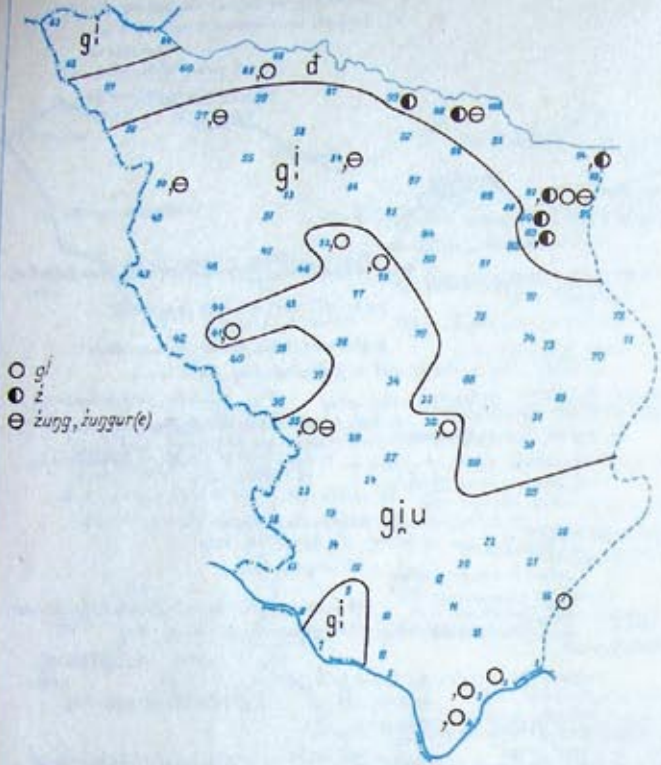

BANAT

PLANȘA 1

HARTA XCI

Reflexele grupului -g^h*u în JUNGHI

Vezi h. 103

HARTA XCII

Sunetul ġ în GENUNCHI

Vezi h. 106

HARTA XCIII

Sunetul ġ în DEGET

Vezi h. 104

HARTA XCIV

Sunetul ġ în DEGERĂ

Vezi h. 105

Extrait d'enquête

Valakonje, le 9 juillet 2002 : discours libre, transcription et traduction en français.

Les locuteurs finissent de manger, ils boivent le café. Étant donné le parti pris de travailler sur le discours libre, et d'enregistrer en conditions 'naturelles', certains bruits peuvent paraître gênants : mais ces bruits participent à la situation d'énonciation.

Les locuteurs :

- Ilija-Ljika Adamović, né en 1925, mort en 2007.
- Marija- Marika Vijorović, née à Valakonje en 1930.
- Veroslava-Vera Nikolić, née en 1931.
- (- Mirko Petrović, né en 1985 en France).

Remarque : Je n'ai gardé que les initiales des noms de certaines personnes dont on parle, par discrétion.

<p><i>M(arija) : Bre l-am visat pe C., muora sã muar'e šiñiva</i></p> <p><i>V(eroslava) : Mere ce la vrem'a-sta ! La sluata-sta !</i></p> <p><i>M : Še Viero, ai farbuiit uaă ?</i></p> <p><i>V : Unde uaă ? Ba da plotožel'e aia unde uaă</i></p> <p><i>I(lija) : Plotožel'e ! [rires !]</i></p> <p><i>M : Da iuo zic cã uaă ! Bože bože ! Sã fi baut ševa, sã zic cã-s batã [cã-s batã !] Pa nu e, đin de parce, ace isto ca uaă. Nu šcu, stvarno l-am visat ali nu šcu ševa a catat, se a fi catat nu šcu... řin mince u glavnom am vorbit cu I. C. În vis. [vã]</i></p> <p><i>V : Sã ne vorbim cînd ne dušem acolo !</i></p> <p><i>M : Da muara ! Sã apropie de la morminř cu I. C. Ma ca cînd e viu el da nu l-am visat ca cînd e muort.</i></p> <p><i>I : La vrem'e, vremia aia faše.</i></p>	<p>M : Oh lala. J'ai rêvé de C., quelqu'un va sans doute mourir.</p> <p>V : Mais c'est à cause du temps ! À cause de ce temps pourri !</p> <p>M : Quoi, Vera, tu as colorié des œufs ?</p> <p>V : Où ça, des œufs ? Mais ce sont des tomates, où ça des œufs ?</p> <p>I : Des tomates ! [rires]</p> <p>M : Et moi qui dis que ce sont des œufs ! Mon dieu, mon dieu ! Si au moins j'avais bu quelque chose, que je dise que je suis ivre [que je suis ivre !] Mais, non, de loin, voilà, ce sont comme des œufs. Je ne sais pas, j'ai vraiment rêvé de lui, mais je ne sais pas, il cherchait quelque chose, ce qu'il cherchait, je ne sais pas... Je me souviens dans tous les cas, j'ai parlé avec I. C. En rêve.</p> <p>V : On parlera ensemble quand on ira là-bas !</p> <p>M : Certainement ! On s'approche du cimetière avec I. C. Mais j'ai rêvé de lui comme s'il était vivant, pas comme s'il était mort.</p> <p>I : Avec le temps, c'est le temps qui fait cela.</p>
---	--

<p><i>V : Anha, vremea să schimbă.</i></p> <p><i>I : Cum, ca gode când am visat iuo pe muma. Când s-a facut arăfi și -</i></p> <p><i>M : Ama a venit după seva ali nu fîn mince după še</i></p> <p><i>I : Așiia în podrum iriasă ii durmia gaiñil'i pe o bîrnă iriasă đespra đe uşă când me uit, đeşchisăi uşa-ia (uară đesupra) iuo zic : 'a mumă', parche scă 'še?' da nuoi parche (fu ?) 'še ne spomîñ?' 'ba – scă – nu vă spomînt!' Da şciu că e muartă, să o intr'eb zic [anha] 'Da biñe, zic, é-ai întil'nit tu cu tata đe când é-ai dus?' scă 'M-am întil'nit cu tata'.</i></p> <p><i>M : Uuu, svašta!</i></p> <p><i>V : anha. Da iuo nu puot să-l visăz pe muoşu mieu.</i></p> <p><i>M : Vero, îl visăz samo đe bruascva, înaince şcii că Ț-am spus</i></p> <p><i>I : niş iuo pe Smil'ana nu am visat uopşte</i></p> <p><i>V: Nu ai visat</i></p> <p><i>I : niş đe fiere</i></p> <p><i>V : Iuo iar aşa. Iuo nu l-am măi visat.</i></p> <p><i>M : Iuo odată l-am visat că sere apă. A odată pila tractoro-la migăie.</i></p> <p><i>M : Şe va fi aia ?...</i></p> <p><i>V : Da Jelena l-a visat când am pus pomana. Jelena Diñi. Dimiñața mie spuñe.</i></p> <p><i>Mi(rko): Pa ja sam sanjao jedanputa.</i></p>	<p><i>V : Oui, le temps change.</i></p> <p><i>I : Voilà, c'est comme quand j'ai rêvé de maman. Quand les aigles se sont faits et –</i></p> <p><i>M : Mais il est venu chercher quelque chose, mais je ne me souviens pas quoi</i></p> <p><i>I : Là, dans la cave, il y avait des poules, les poules qui dormaient sur une poutre, la poutre était au-dessus de la porte quand on regarde. J'ai ouvert la porte, (du bruit au-dessus de la porte), je dis : 'eh, maman', il me semble qu'elle a dit 'quoi ?'. Et nous, il me semble (vraiment ?) 'pourquoi tu nous effraies ?' 'Mais non, dit-elle, je ne vous effraie pas !' Mais je sais qu'elle est morte, alors je me dis je vais lui demander [anha] 'Dis-moi, je dis, tu as rencontré papa depuis que tu es partie ?' Elle dit 'J'ai rencontré ton père.'</i></p> <p><i>M : Oh lala !</i></p> <p><i>V : Anha. Mais moi, je n'arrive pas à rêver de mon grand-père.</i></p> <p><i>M : Vero, j'ai fait des rêves, tu sais j'ai rêvé avant, je t'en ai parlé</i></p> <p><i>I : Moi non plus, je n'ai pas du tout rêvé de Smiljana.</i></p> <p><i>V : Tu n'as pas rêvé [d'elle].</i></p> <p><i>I : Aucunement.</i></p> <p><i>V : Moi, c'est pareil. Je n'ai pas encore rêvé de lui.</i></p> <p><i>M : Moi, j'ai rêvé de lui une fois, il demandait de l'eau. Et une fois, il travaillait minutieusement à son tracteur.</i></p> <p><i>M : Qu'est-ce que ça peut vouloir dire ?</i></p> <p><i>V : Et Jelena a rêvé de lui quand on a mis la pomana. Jelena, de Ditsa. Elle me le dit le matin.</i></p> <p><i>Mirko : Mais j'ai rêvé de lui une fois [s].</i></p>
---	--

<p><i>V: Și tu?</i></p> <p><i>Mi: Ali bio kod Bata Momi.</i></p> <p><i>V: Anha. Da Jelena cînd am pus pomană și ea đimiņața. Îl visază nuapća și strîgă đimiņața fata ne spuîne. Ș-că 'Jeco, šta radiš?' Ș-că 'Ništa po kuću.' Ama să vuorb'eșće cu el pistă telefon. 'A ti Dragi šta radiš?' 'Eto ušo sam u kuću da jedem.'</i></p> <p><i>M : Biîne, Vero, maică estă șeva?</i></p> <p><i>V : Îm? 'M-am bagat în casă să manînc.' Ș-că. Jelena ne spuîne pe-</i></p> <p><i>M : Da șćiu</i></p> <p><i>V : vād pe Dița cā plînze și plînze la telefon 'še Dižo?' 'Audz, audz, še spuîne, še spuîne Jelena cā să vorbit cu tatu, șcā, cā s-a bagat șcā în casă să manînše', șcā. Cā fata n-a fost la pomană șćii</i></p> <p><i>M : Pa cā șćiu, cā nu am vazut-o</i></p> <p><i>V: Numa mumă-sa, da fata acas, acolo</i></p> <p><i>I : Șćiu, a fost acolo, nu a...</i></p> <p><i>V : Și strîgă đimiņața să ne spună cā a vorbit cu diedă-su cā șcā, 'šta radiš Dragi' kaže, și ei, iar așa îi zîc, șcā-</i></p> <p><i>M : Pa tuoț</i></p> <p><i>V : Anha, 'Ušo sam u kuću', șcā 'Ušo sam u kuću da jedem.' șcā.</i></p> <p><i>M : Muora unde aț dat đe pomană.</i></p>	<p><i>V : Toi aussi ?</i></p> <p><i>Mirko : Mais il était chez le cousin Momi [s].</i></p> <p><i>V : Oui. Et Jelena, quand on a mis la pomana, et elle, le matin, elle [nous] appelle. Elle rêve de lui la nuit et elle appelle le matin, la fille nous raconte. Elle [raconte son rêve] : 'Jetsa [diminutif de Jelena] qu'est-ce que tu fais [s] ?' Elle [lui répond] : 'Rien, [je suis] dans la maison. [s]' Mais elle discute avec lui par téléphone. 'Et toi, Dragi [surnom de Stevan Nikolić] qu'est-ce que tu fais ? [s]' 'Voilà, je suis rentré à la maison pour manger. [s]'</i></p> <p><i>M : Bien, Vera, [tu crois] qu'il y a quelque chose ?</i></p> <p><i>V : Mmm. 'Je suis rentré dans la maison pour manger.' Elle raconte. Jelena nous le dit par-</i></p> <p><i>M : Mais je sais</i></p> <p><i>V : Je vois Ditsa qui pleure et pleure au téléphone : 'Qu'est-ce qu'il y a, Ditsa ?' 'Écoute, écoute ce que dit Jelena, elle a parlé avec papa, elle dit qu'il est rentré dans la maison pour manger, elle dit.' Tu sais, la fille n'était pas à la pomana.</i></p> <p><i>M : Oui, je sais, parce que je ne l'ai pas vue.</i></p> <p><i>V : Il n'y avait que sa mère, et la fille est restée à la maison, là-bas.</i></p> <p><i>I : Je sais, elle était là-bas, elle n'est pas...</i></p> <p><i>V : et elle appelle le matin pour nous dire qu'elle avait parlé avec son grand-père, et elle dit 'Que fais-tu, Dragi ?', eux aussi l'appellent [Dragi]</i></p> <p><i>M : Tous [l'appellent ainsi].</i></p> <p><i>V : Oui, 'Je suis rentré à la maison [s]' il dit, 'Je suis rentré à la maison pour manger [s]'.</i></p> <p><i>M : C'est sans doute parce que vous faisiez la pomana [dîner obituaire].</i></p>
--	--

<p><i>V : Pa da. Da sara a fuost pomana-ia.</i></p> <p><i>M : Iuo...</i></p> <p><i>V : Muora să fiie séva.</i></p> <p><i>M : Iuo nu șcu. Cum să fiie când lumia manîncă da ei nu măi manîncă nîima nîmica.</i></p> <p><i>V : Nu manîncă a muara [nu șcu] estă aia séva. Ďe să pun puomieńil'i șî</i></p> <p><i>M : Muora sufl'etu</i></p> <p><i>I : Nu am fuost al' ja verujem. Muara séva să fiie.</i></p> <p><i>V : Nu am fuost nîis iuo L'ică, șî nu șciu, șî nu să măi întuors nîima Ďe acolo să nê spuńe</i></p> <p><i>M : Pa cã aia!</i></p> <p><i>I : Să spuńe cum e acolo! Nîima !</i></p> <p><i>M : Ba să întuors mulț ! Ma să dus cu vro babă să o îngruapă, șî ea să sculat, cu ea în xxx. A fuost aia, da în Jablanița da nu în da în Jablanița da în Krivi Vir. Atunś să zîc în Jablanica.</i></p> <p><i>V : Nu șcu !</i></p> <p><i>M : S-a dus bre să îngruapă baba – cã nu ce mint iuo, am auzît aia ce povesta nuara L'ubițî – șî baba a luvat șî să sculat. Ďi la mormińț cu ia. Aia estă care au la inîimă ce cum aviem șî nuoi. Șî ea muare șî (nu mișcă ?). S-a fi dus ei iut cu ea, a fi murit nuapća da ei mîńe zî Ďeloc să o îngruapă.</i></p>	<p><i>V : Oui. Cette pomana avait lieu le soir [les âmes des morts se rassasient du parfum de la pomana].</i></p> <p><i>M : Moi...</i></p> <p><i>V : Il doit y avoir quelque chose.</i></p> <p><i>M : Moi, je ne sais pas. Comment peut-il y avoir quelque chose, quand les gens mangent, et eux, ils ne mangent rien.</i></p> <p><i>V : Ils ne mangent pas [je ne sais pas], mais il doit y avoir quelque chose. Pour qu'on fasse les pomanas et -</i></p> <p><i>M : L'âme sans doute</i></p> <p><i>I : Je n'y ai jamais été, mais je crois [s]. Il doit y avoir quelque chose.</i></p> <p><i>V : Moi non plus, je n'y ai jamais été, Ljika, et je ne sais pas, et personne n'est revenu de là-bas pour nous le dire.</i></p> <p><i>M : mais c'est ça !</i></p> <p><i>I : pour nous dire comment c'est là-bas ! Personne !</i></p> <p><i>M : Mais si, beaucoup sont revenus ! Ils sont partis avec une grand-mère pour l'enterrer, et elle s'est relevée, avec elle dans [xxx]. Ceci a eu lieu, est-ce que c'était à Jablanica, ou pas, à Jablanica ou à Krivi Vir. On va dire que c'était à Jablanica.</i></p> <p><i>V : Je ne sais pas !</i></p> <p><i>M : Ils sont partis, je te le dis, pour enterrer la grand-mère – parce que je ne te mens pas, j'ai entendu cela, la belle-fille de Ljubica le racontait – et la grand-mère s'est relevée. Depuis le cimetièr, [ils sont revenus] avec elle. Cela arrive chez ceux qui ont quelque chose au cœur, voilà comme nous avons aussi. Et elle meurt et (ne bouge pas ?). Ils sont peut-être partis vite avec elle, elle est peut-être morte la nuit, et eux, ils ont voulu l'enterrer</i></p>
---	--

<p><i>I : Auzîi se trag muieril'e-șca lu M. se a fuost B. șcii se</i></p> <p><i>V : anha, alu Č. M.</i></p> <p><i>I : Anha. El șcă pov'estază că el șcă cînd ala el cîtră ei ama nu șciu cîtră muier', cîtră fată cîtră zîhere nu șcu după care 'Ja sam s vas, șcă, i danju i noću nego vi mene ne vidite a ja vas vidim.'</i></p> <p><i>M : Cum să măi fie aia ! Pa da că îl șciu pe M., nu că, îl șciu.</i></p> <p><i>V : Pa da !</i></p> <p><i>M : Că îl șcii șî tu.</i></p> <p><i>V : Sufl'etu muara.</i></p> <p><i>M : Biñe, fraće-su tuout viu, muara.</i></p> <p><i>V : Da iuo nu am baș tîta</i></p> <p><i>M : Da el e măi batrîn.</i></p> <p><i>[portail]</i></p> <p><i>V : Care, Buosa ?</i></p> <p><i>M : mama.</i></p> <p><i>V : Cu iarbă, muică, o ?</i></p> <p><i>M : Anha.</i></p> <p><i>V : Nu șcu.</i></p> <p><i>M : Tot pazășce pui ?</i></p> <p><i>V : Ma goza a taiat ace cînd îi trebe, a măi are. Nu șcu cîț, ama vād că măi sînt.</i></p> <p><i>M : Șe trag iuo cu cluoța-ia, duamñe ferieșce ! Če acuma cînd nu mis iuo pin obuor, ea tașe. Cînd mă auđe ! Deluoc să</i></p>	<p>immédiatement le lendemain.</p> <p>I : J'ai entendu ce que supportent ces femmes de M. qui a été [avec] B., tu sais, qui...</p> <p>V : Oui, de Č. M.</p> <p>I : Oui. Lui, il paraît, il raconte, lui il leur dit, mais je ne sais pas à qui, aux femmes, à la fille, au gendre, je ne sais pas à qui il dit : 'Je suis avec vous, dit-il, le jour et la nuit, mais vous, vous ne me voyez pas, mais moi, je vous vois [s].'</p> <p>M : Comment cela peut-il être ! Mais je le connais, M., non, je le connais.</p> <p>V : Eh oui !</p> <p>M : Tu le connais aussi.</p> <p>V : Ce doit être l'âme.</p> <p>M : Eh bien, son frère doit toujours être en vie.</p> <p>V : Je ne me suis pas tellement [renseignée].</p> <p>M : Mais il est plus âgé.</p> <p><i>[portail]</i></p> <p>V : Qui est-ce ?</p> <p>Mi : Maman.</p> <p>V : Avec de l'herbe, chéri, ou bien ?</p> <p>Mi : Oui.</p> <p>V : Je ne sais pas.</p> <p>M : Elle garde encore des poussins ?</p> <p>V : Elle en a tué pas mal, voilà, quand elle en a besoin, mais elle en a encore. Je ne sais pas combien, mais je vois qu'il y en a encore.</p> <p>M : Ce que je supporte avec cette mère-poule, que dieu m'en garde ! voilà, maintenant, quand je ne suis pas à la maison, elle se tait. Quand</p>
--	---

<p><i>puñe să zdrîmbuană în sănduco-la, săr'e pin sănduco-la, ili să o slubuodz, ili să cîntă !</i></p>	<p>elle m'entend ! Elle se met immédiatement à faire du bruit dans ce [son] coffre, elle saute dans [son] ce coffre, ou tu la libères, ou elle piaille !</p>
<p><i>I : N-am pui iuo acuma, n-am-</i></p>	<p>I : Je n'ai pas de poussins maintenant, je n'ai pas-</p>
<p><i>M: Pa nu puot să scuot gaiiñil'i pîntru ia! Că bat gaiiñil'i puii.</i></p>	<p>M : Et je ne peux pas sortir les poules à cause d'elle ! Parce que les poules battent les poussins.</p>
<p><i>V: L'ică! Măi manîncă!</i></p>	<p>V : Ljika ! Mange encore !</p>
<p><i>I : anan</i></p>	<p>I : Non.</p>
<p><i>M : Fură duoi bolnav'! șî nu muriră bre. (xx) puii de aia a fuost duoi bolnav'. Cucaiiră cucaiiră șî</i></p>	<p>M : Il y en a deux qui ont été malades. Et ils ne sont pas morts ! (xx) Deux poussins d'entre eux ont été malades. Ils se sont plaint, ils se sont plaints, et...</p>
<p><i>I : Da tu Vero, a fuost xxxx?</i></p>	<p>I : Et toi, Vera, il y a eu (xxx) ?</p>
<p><i>V : Nu.</i></p>	<p>V : Non.</p>
<p><i>I : Nu.</i></p>	<p>I : Non.</p>
<p><i>M : Nu, ei a luvat șî a cumparat</i></p>	<p>M : Non, eux, ils [en] ont acheté.</p>
<p><i>V : Numa cumpărarăm áce așa. Nu a vrut Bosa să pună. Să l'e măi ducă grija. Mult e...</i></p>	<p>V : Nous en avons acheté ainsi. Bosa n'a pas voulu en mettre. Pour les garder encore. C'est très...</p>
<p><i>M : Pa șcii tu că ei ca copiii miș !</i></p>	<p>M : Mais tu sais qu'ils sont comme de petits enfants !</p>
<p><i>V : Pa da !</i></p>	<p>V : Mais oui !</p>
<p><i>M : Trebe să duș grija șî de ei! A muar'ca audz tu, puii-ia! Cînd să apucă să piiuană ! Đimiñața, iuo la șap'ce șăsur' iuo muora să l'e slubuod !</i></p>	<p>M : Tu dois t'occuper d'eux aussi ! Mais c'est la mort, tu entends, ces poussins ! Quand ils se mettent à piailler ! Le matin, moi, à sept heures je dois les lâcher !</p>
<p><i>V : Iar Buosa,</i></p>	<p>V : Bosa encore,</p>
<p><i>M : Cîta pănă să preumblu pe urmă l'e închid</i></p>	<p>M : Un peu, pendant qu'ils se promènent, après, je les enferme.</p>
<p><i>V : Ar'e ce cur'enic ce aștia șî l'e închiđe</i></p>	<p>V : Bosa a un poulailler là-bas et elle les enferme.</p>

M : Ama am și iuo seva unde să l'e închid, ali nu vreau că ea săr'e pe sanduco-la și îi gazășce dracu! Da mî-a dat bože Žaklina Viero uăă de gain' de al'a nu-s el'e nu-s el'e, roșii, da ei tuoț alb', nu e nis' unu roșu !

V : Pa alb', numa galbinesc ei cînd dau piehil'i !

M : anan cîca a porhit să da piehil'i, iș [verbe être, 3^e pers. pl.] alb'.

V : Da mora a avut cocoș alb.

M : Cocoșu a fost alb.

V : Pa da aia.

M : Pî ei tuoț alb' !

V : Pa apăi ! Cînd is' de al'a.

M : Pa cum va fi, numă ace, va fi cîca aal'a numa l'e fiin' dropițal'e-l'a

V : Tu, Mariio, măi manîns' ?

M : Nu, ba iuo ! că nu ce mint iuo, am mîncat, im pusăș și de al'a și de al'a, într'ebai fata se estă aala, nu m-am măi sculat cu macaronil'el'a.

V : Da mîncai de pasui de ala.

M : Am mîncat.

V : Ala al cu tîrș

M : Nu că ala am mîncat bože și iuo cîta desnață

V : Da și iuo am doručkuiit cu ei.

M : Da aia.

M : Mais j'ai aussi quelque chose pour les enfermer, mais cela ne sert à rien parce qu'elle saute sur son coffre et elle les écrase, que diable ! Mais Žaklina m'a donné, mon dieu, Vera, de ces œufs de poule, ils ne sont pas, ils ne sont pas rouges, ils sont tous blancs, il n'y en a pas un de rouge [de poussin] !

V : Ils sont blancs, mais ils jaunissent quand les plumes viennent !

M : Non, non, les plumes se sont mises à venir, ils sont blancs.

V : Elle avait sans doute un coq blanc.

M : Le coq était blanc.

V : Mais c'est cela.

M : Et ils sont tous blancs !

V : Mais ce n'est pas grave ! Puisqu'ils sont de cette sorte !

M : Comme ils sont, mais voilà, il y en aura peut-être des comme ceci, avec de ces petites houppes.

V : Toi, Marija, tu manges encore ?

M : Non, pas moi ! Car, je ne te mens pas, j'ai mangé, tu m'as mis et de ceci et de cela ; j'ai demandé à la fille ce que c'était, je n'avais encore jamais vu de ces pâtes.

V : Mais j'ai mangé de cette sorte de haricot.

M : J'ai mangé.

V : De celui avec la tige.

M : Non, parce que mon dieu, j'ai mangé aussi un peu ce matin.

V : Mais j'ai aussi pris un petit-déjeuner avec eux.

M : Exactement.

<p><i>V: Pa pl'ecai pe urmă la Bul'uiot da să mă duc ba</i></p>	<p>V : Et puis je suis partie après à Boljevac ; [j'ai hésité :] est-ce que je pars, est-ce que je reste...</p>
<p><i>M: Pa da nu e ; nu puoț să pl'es să nu manîns đimiņața nimic!</i></p>	<p>M : Mais c'est ainsi ; tu ne peux pas partir sans rien manger le matin !</p>
<p><i>V: Da să mă duc, da să nu mă duc!</i></p>	<p>V : Est-ce que je pars, est-ce que je ne pars pas !</p>
<p><i>I : luvai un par đe suoc, șf luvai o siriňavcă.</i></p>	<p>I : J'ai pris un verre de jus, et j'ai pris un gâteau au fromage.</p>